

SHRNUTÍ HLAVNÍCH ZÁVĚRŮ ANALÝZY VYSÍLÁNÍ PROGRAMU SEZNAM.CZ TV PŘED VOLBAMI DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU V ROCE 2019

Volby do Evropského parlamentu se konaly v České republice v pátek 24. a v sobotu 25. května 2019 v rámci celoevropských voleb do Evropského parlamentu. Oblast objektivního a vyváženého informování je dlouhodobě ve středu zájmu Rady pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „Rada“). Na předvolební a volební období je pak vždy kladen speciální důraz. Rada dohlíží na to, zda vysílání nejen těch nejvýznamnějších celoplošně vysílaných rozhlasových a televizních programů, ale i vybraných regionálních, bylo v souladu se zákonem o vysílání, respektive nenarušilo objektivní a vyvážený přístup ke kandidujícím subjektům.

Zatímco předvolební vysílání vybraných regionálních programů bylo monitorováno analytiky Úřadu Rady, analýzy celoplošně vysílaných televizních a rozhlasových programů zpracovala pro Radu výzkumná agentura FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r.o. (dále jen „Focus“), která vzešla z výběrového řízení proběhlého prostřednictvím vyhlášení zakázky malého rozsahu.

Předmětem zadání pro agenturu Focus bylo vypracovat kvantitativně-kvalitativní analýzy vybraných pořadů vysílaných v předvolebním období konkrétně na programech České televize, NOVA, Prima, Televize Barrandov, Seznam.cz TV, Českého rozhlasu, Frekvence 1 a Rádía IMPULS. Hlavním sledovaným cílem bylo posoudit, zda na monitorovaných programech v předvolebním vysílání nedošlo k porušení ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona o vysílání, resp. zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování. Dílčími cíli analýzy bylo poskytnout informace o tom, jaký prostor byl ve vysílání dán jednotlivým kandidujícím subjektům, a s jakými konotacemi a v jakých konkrétních kontextech byly tyto subjekty prezentovány. Analýza se zaměřila rovněž na to, jak bylo pracováno s informacemi a se zdroji, zda byla důsledně oddělována fakta a komentáře a jaká byla míra konfrontačnosti svědčící o možné ztrátě neutrality či dokonce podjatosti.

Na tomto místě předkládáme hlavní zjištění analýzy agentury Focus týkající se předvolebního vysílání programu Seznam.cz TV. Monitoringu byly podrobeny běžně vysílané zpravodajské, publicistické a diskuzní pořady i pořady s předvolební dramaturgií. Konkrétně se jednalo o tyto relace:

- **Večerní zprávy** (23. 4. 2019 – 24. 5. 2019)
- **Reportéři Seznamu** (26. 4., 6. 5, 20. 5. 2019)
- **Sněmovní 4** (1. 5. 2019)

- **Šťastné pondělí** (27. 4., 29. 4. 2019)
- **Záhady Josefa Klímy** (6. 4., 28. 4., 5. 5., 12. 5., 19. 5. 2019)
- **Důvěra v českou justici** (21. 5. 2019)
- **Výzva** (26. 4., 30. 4., 7. 5., 10. 5., 15. 5., 22. 5. 2019)
- **Duel** (26. 4., 7. 5., 9. 5., 15. 5., 16. 5., 20. 5., 23. 5. 2019)
- **Evropská volba: volební studio** (24. 5. 2019)
- **Evropská volba: slavní** (29. 4. 2019)
- **Evropská volba: hlavní** (15. 5. 2019)

Analýza konstatovala, že ze zpravodajských a publicistických pořadů se systematictěji věnovala volbám do Evropského parlamentu pouze zpravodajská relace Večerní zprávy. Ani tato relace ale nadcházejícím volbám nevěnovala kontinuální pozornost. Častěji se zaměřovala na vnitropolitická témata. V tomto kontextu pak nejčastěji medializovala vládní subjekty, s největší četností vládní hnutí ANO. Relace Večerní zprávy ale neopomíjela ani ostatní parlamentní uskupení. Reference o kandidujících subjektech byly povětšinou čistě neutrální. Vysoký podíl negativních výpovědí byl zaznamenán v souvislosti s hnutím SPD. Negativní reference o něm byly důsledkem aktuální vnitropolitické agendy, o které Večerní zprávy informovaly. Jinými slovy, nešlo o uměle vyfabrikovaná témata, která by bylo možné označit za účelově poškozující. Potenciálně problematické v tomto kontextu je ovšem to, že redakce Večerních zpráv v několika reportážích neposkytla prostor také subjektům (zejména zástupcům hnutí SPD), které byly podrobeny kritickým referencím. Uvedená pochybení byla zaznamenána zvláště v rubrice Večerních zpráv Den očima. Žádný z případů analyticky popsaných ale není jednoznačný, respektive neposkytuje dostatečnou oporu pro případné zahájení řízení o přestupku.

Ostatní publicistické pořady (Reportéři Seznamu, Sněmovní 4, Šťastné pondělí, Záhady Josefa Klímy) tematizovaly problematiku voleb okrajově nebo vůbec. Analýza konstatovala, že pořady zprostředkovávaly aktuální politická témata, aniž by výrazně defavorizovaly přítomné kandidující subjekty. Problematická byla ale dle zpracovatele analýzy absence představitelů strany ČSSD a hnutí SPD v pořadu Sněmovní 4. Z analýzy ovšem není zřejmé, z jakého důvodu je absence představitelů těchto subjektů problematická. O straně ČSSD ani hnutí SPD nebylo ve sledovaném období v pořadu vůbec hovořeno. Odvysíláno bylo pouze jedno vydání pořadu, přičemž jednotlivé příspěvky netematizovaly skutečnosti, které by se dotýkaly těchto subjektů. Tematická struktura analyzovaných

příspěvků, ani jejich valenční vyznění nezakládá důvody konstatovat porušení zákona o vysílání. Pouze samotný fakt, že představitelé těchto politických uskupení v daném období v tomto pořadu nebyli prezentováni, nedokládá možné spáchání přestupku ze strany provozovatele.

Na úrovni jednotlivých příspěvků všech publicistických pořadů ukázala analýza na několik problematických míst. Jednalo se především o výskyt zjednodušujících, ironických až sarkastických vyjádření majících často defavorizační vyznění vůči některým kandidujícím subjektům. Z tohoto hlediska byl nejproblematictější pořad Šťastné pondělí. Zpracovatelé analýzy v jeho případě ale zároveň poukázali na jeho satirický formát a nedostatky ve vysílání označili za pochybení profesní etiky, spíše než porušení zákona o vysílání.

Intenzivně byla agenda voleb zastoupena v pěti různých sledovaných diskuzních pořadech (Výzva; Duel; Evropská volba: volební studio; Evropská volba: slavní; Evropská volba: hlavní). Všechny tyto pořady se vyhnuly návodnému rámování Evropské unie i kandidujících subjektů, jejich obsah nenesl vážné nedostatky. Problematická však byla nejasná struktura hostů v pořadech Výzva, Duel a Evropská volba: hlavní.

V pořadu Výzva dostali prostor pouze politici tří sněmovních subjektů (ČSSD; ANO a Piráti). Mezi pozvanými kandidáty pořadu Duel byli dva reprezentanti Pirátů, ČSSD a KSČM, dále pak jeden zástupce ODS, SPD a koalice STAN a TOP 09. Z parlamentních stran tedy chyběl zástupce hnutí ANO. Naopak prostor dostaly neparlamentní subjekty – Hlas, ESO a Svobodní + RČ. Výběrová kritéria hostů nebyla v debatách objasněna. Stejně tak v pořadu Evropská volba: hlavní, do kterého byli pozváni pouze zástupci ČSSD, ANO, ODS a Pirátů.

Analýza konstatovala, že absenci reprezentantů zbývajících kandidujících subjektů v těchto pořadech lze chápat jako jejich znevýhodnění. Diskuzní pořady zaměřené na volby by měly v horké fázi volební kampaně respektovat princip rovného a vyváženého přístupu relevantním subjektům. Jejich opominutí může před diváky vyvolávat dojem jejich nižší relevance ve srovnání se subjekty, které byly medializovány. Proto považujeme za vhodné požádat provozovatele programu Seznam.cz TV o vysvětlení kritéria výběru hostů do těchto pořadů.

S výjimkou jedné z debat lze konstatovat, že moderátoři diskuzních pořadů postupovali korektně a poskytovali svým respondentům nejen srovnatelný prostor, ale srovnatelný byl i způsob jejich oslovení. Analýza sice zaznamenala na úrovni jednotlivých debat rozdíly v poskytnutém prostoru respondentům, ty byly ale povětšinou objasněny odlišným komunikačním stylem diskutujících politiků. Dle zpracovatelů analýzy to však neplatilo v případě téměř dvojnásobného prostoru poskytnutého Ivanu Davidovi (SPD) v pořadu Duel ze dne 7. 5. 2019. Analýza konstatovala, že zde došlo k pochybení na straně moderátorky, která ztratila kontrolu nad vyvažováním komunikačního podílu v diskuzi a

soustředila se zvláště na doplňující kritické dotazy reagující na často vyhýbavé odpovědi kandidáta SPD. Z pohledu průběhu diskuze jako celku proto autoři analýzy konstatovali porušení principu vyvážené moderace. Jelikož ale ostatní ukazatele dodržování objektivitu a vyváženosti nepotvrdily další odchylky, kloníme se k tomu, že došlo spíše k profesnímu selhání moderátorky, než k účelovému zvýhodňování/znevýhodňování subjektů v této diskuzi.

Program Seznam.cz TV se věnoval volbám i v den voleb, když do svého programu zařadil speciální pořad Evropská volba: volební studio. Jednalo se o komentovaný přenos ze startu volebního hlasování. Pořad odpovídal žánru aktuální publicistiky a kombinoval živé reportážní vstupy se studiovou diskuzí. V pořadu vystupovali zejména redaktoři programu Seznam.cz TV, dále pak místopředsedkyně Českého statistického úřadu a ředitel společnosti STEM. Do průběhu vysílání pořadu byl zařazen živý přenos z briefingu premiéra Andreje Babiše i akt jeho odvolení. Jelikož takovýto prostor nebyl v pořadu poskytnut i dalším kandidujícím subjektům, konstatují autoři analýzy možné porušení zákona o vysílání. V této věci je ale nutné poznamenat, že se jednalo pouze o 30ti minutový pořad, který se s briefingem Andreje Babiše časově překrýval. Je tedy možné, že podobný prostor poskytl provozovatel i jiným politickým subjektům, avšak v dalších částech zpravodajství toho dne, které však tato analýza nepokrývá (nezahrnuje).

Zpracovatelé analýzy blíže nepopisují podobu briefingu premiéra, z čehož usuzujeme, že samotný obsah odvysílaného briefingu nebyl v rozporu se zákonem o vysílání. Otázkou tedy je, zda samotná skutečnost, že premiér dostal v tomto pořadu prostor, může být označena jako možné porušení zákona o vysílání. Jedná se totiž o předsedu vlády a tedy jednu z nejvýznamnějších politických osobností v zemi, a z toho pohledu je zařazení briefingu a medializace aktu odvolení Andreje Babiše relevantní a akceptovatelná. Kloníme se k tomu, že samotná reprezentace hnutí ANO v daném kontextu neposkytuje důvody k zahájení řízení o přestupku, či upozornění provozovatele na porušení zákona. Pokud by Rada měla zájem tuto věc prošetřit, může provozovatele oslovit s otázkou, zda podobný prostor byl poskytnut i dalším kandidujícím subjektům. (Pak by bylo dodatečně na základě rozpravy připraveno příslušné usnesení.)

Návrhy usnesení:

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se seznámila s analýzou zpravodajských a publicistických pořadů odvysílaných na programu Seznam.cz TV provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o. v období před volbami do Evropského parlamentu v roce 2019.

a

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., sídlem Radlická 3294/10, Smíchov, 150 00 Praha 5, o podání vysvětlení, podle jakého klíče byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu 2019 do jednotlivých vydání pořadu Výzva, vysílaných ve dnech 26. 4. 2019, 30. 4. 2019, 7. 5. 2019, 10. 5. 2019, 15. 5. 2019 a 22. 5. 2019 na programu Seznam.cz TV. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.

a

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., sídlem Radlická 3294/10, Smíchov, 150 00 Praha 5, o podání vysvětlení, podle jakého klíče byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu 2019 do jednotlivých vydání pořadu Duel vysílaných ve dnech 26. 4. 2019, 7. 5. 2019, 9. 5. 2019, 15. 5. 2019, 16. 5. 2019, 20. 5. 2019 a 23. 5. 2019 v čase od 13:00 hodin na programu Seznam.cz TV. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.

a

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., sídlem Radlická 3294/10, Smíchov, 150 00 Praha 5, o podání vysvětlení, podle jakého klíče byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu 2019 do pořadu Evropská volba: hlavní, vysílaného dne 15. 5. 2019 v čase od 20:30 na programu Seznam.cz TV. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.

Listopad 2019

ANALÝZA VYSÍLÁNÍ

SEZNAM.CZ TV

PŘED VOLBAMI DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU V ROCE 2019

Objednatel: Česká republika – Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
Zpracovatel: FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r. o.

OBSAH

1. ZADÁNÍ ANALÝZY.....	5
2. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA.....	7
2.1 Mediální obraz.....	7
2.2 Mediální rámce.....	7
2.3 Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení	9
2.4 Výzkumné otázky.....	111
2.5 Soubor, analytická jednotka a použité metody.....	111
2.6 Metody analýzy dat	122
2.6.1 Kvantitativní analýza	122
2.6.2 Kvalitativní analýza	133
2.7 Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři	14
3. ANALYTICKÁ ČÁST	155
3.1 Vybrané zpravodajské a publicistické pořady Seznam.cz TV a jejich analýza	155
3.1.1 Večerní zprávy	166
3.1.1.1 Reprezentace EU a voleb do EP.....	166
3.1.1.2 Reprezentace kandidujících subjektů.....	188
3.1.1.3 Reference o kandidujících subjektech.....	19
3.1.1.4 Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů.....	222
3.1.1.5 Kvalitativní analýza profesních pochybení.....	244
3.1.2 Reportéři Seznamu.....	288
3.1.2.1 Reprezentace EU a voleb do EP.....	288
3.1.2.2 Reprezentace kandidujících subjektů.....	29
3.1.2.3 Reference o kandidujících subjektech.....	29
3.1.2.4 Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů.....	30
3.1.2.5 Kvalitativní analýza profesních pochybení.....	30
3.1.3 Sněmovní 4.....	31
3.1.3.1 Reprezentace EU a voleb do EP.....	31
3.1.3.2 Reprezentace kandidujících subjektů.....	31

3.1.3.3	Reference o kandidujících subjektech.....	31
3.1.3.4	Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů.....	322
3.1.3.5	Kvalitativní analýza profesních pochybení.....	333
3.1.4	Šťastné pondělí.....	344
3.1.4.1	Reprezentace kandidujících subjektů.....	344
3.1.4.2	Reference o kandidujících subjektech.....	344
3.1.4.3	Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů.....	355
3.1.4.4	Kvalitativní analýza profesních pochybení.....	366
3.1.5	Záhady Josefa Klímy.....	38
3.1.5.1	Reference o kandidujících subjektech.....	38
3.1.5.2	Reprezentace kandidujících subjektů skrze jejich představitele.....	39
3.1.6	Důvěra v českou justici.....	40
3.1.7	Výzva.....	42
3.1.7.1	Reprezentace EU a voleb do EP.....	42
3.1.7.2	Reprezentace kandidujících subjektů.....	433
3.1.7.3	Reference o kandidujících subjektech.....	433
3.1.7.4	Reprezentace kandidujících subjektů skrze jejich mluvčí.....	455
3.1.7.5	Kvalitativní analýza profesních pochybení.....	455
3.1.8	Duel.....	466
3.1.8.1	Kvalitativní analýza profesních pochybení.....	50
3.1.9	Evropská volba: volební studio.....	51
3.1.10	Evropská volba: diskuse.....	54
3.1.11	Evropská volba: Slavní.....	54
3.1.12	Evropská volba: Hlavní.....	555
4.	HLAVNÍ ÁVĚRY.....	588
5.	LITERATURA.....	61

1. ZADÁNÍ ANALÝZY

Objednatel RRTV formuloval základní požadavky pro předloženou analýzu následujícím způsobem (článek 1, Předmět smlouvy):

A) „Vypracování kvantitativně-kvalitativní obsahové analýzy“.

Výsledkem analýzy (...) „bude posouzení, zda ve sledovaných rozhlasových a televizních programech v předvolebním vysílání nedošlo k porušení ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, resp. zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování“.

B) Analýza

- a) poskytne informace o tom, jaký prostor byl ve vysílání poskytnut jednotlivým kandidujícím subjektům, resp. jejich zástupcům, s jakými konotacemi a v jakých konkrétních kontextech (výstupy musí být vztaženy jak obecně ke zpravodajství a publicistice, tak k jednotlivým cyklickým řadám pořadů, a v odůvodněných případech, které vyplynou z analytického zpracování, případně k jednotlivým pořadům);
- b) poskytne informace o tom, jak bylo pracováno s informacemi a se zdroji, zda byla důsledně oddělována fakta a komentáře a jaká byla míra konfrontačnosti svědčící o možné ztrátě neutrality či dokonce podjatosti, resp. zda ve vysílání nebylo možné vysledovat prvky či postupy, které by byly prostředkem manipulace za účelem poškodit nebo naopak prospět některému kandidujícímu subjektu (při odhalení takových prvků je nutno je popsat a zasadit do vysvětlujících kontextů);
- c) umožní komplexní vyhodnocení, zda program, resp. provozovatel vysílání, v rámci předvolebního vysílání poskytl objektivní, vyvážený a nestranný obraz všech kandidujících subjektů, resp. jejich představitelů (při odhalení pochybení je nutné tento nedostatek popsat, zasadit do vysvětlujících kontextů a adekvátně argumentačně podložit).

Analýza je strukturována do tří základních částí. Po expozici (a) teoreticko-metodologických východisek následuje (b) analytická část, rozdělená do několika podkapitol věnovaných samostatně zadaným pořadům, (c) zjištění analýzy shrnují hlavní závěry, které v několika stručných tezích odpovídají na otázky formulované objednatelem. Jinými slovy, předložená analýza poskytuje datové podklady, které by měly posloužit RRTV ČR k informovanému zodpovězení otázky, zda analyzované pořady jako celek, i jednotlivě, respektovaly ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, respektive zda dodržovaly zásady objektivního a vyváženého informování.

Na základě zadání RRTV byly analýze podrobeny následující pořady odvysílané Seznam.cz TV ve zvoleném období:

- Večerní zprávy
- Reportéři Seznamu
- Sněmovní 4
- Šťastné pondělí
- Záhady JK

- Důvěra v českou justici
- Výzva
- Duel
- Evropská volba

2. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA

2.1 Mediální obraz

Základní teoretické předpoklady analýzy vycházejí z koncepce **mediálního obrazu**, respektive ze zákonitostí, které determinují jeho formování. Pro mediální obraz je určující to, že reprezentuje abstraktní kvalitu nebo ideu, která vznikla na základě určité manipulace se symboly, respektive znaky do komplexnějších komunikátů (například zpráv, reportáže či komentáře apod.), které vždy více či méně preferují, jak by mohli/měli mediální konzumenti daný obsah číst. Mediální obraz má povahu typifikovaného, zjednodušeného symbolu či přesněji znakové sestavy, která reprezentuje konkrétní objekty a události, do kterých se promítají představy, postoje, názory a zkušenosti jak jejich tvůrců, tak i konzumentů (Volek, 2013). Teorii mediálního obrazu tak budeme v naší analýze používat k výkladu procesu rekonfigurace a remediace zdánlivě snadno uchopitelné reality do podoby zpravodajsko-publicistických komunikátů.

Mediální obraz kandidujících subjektů jsme operacionálně definovali jako výsledkem synergického působení dvou dílčích tematických prvků (subagend):

(a) reprezentace předvolební aktivity kandidujících subjektů (aktérů) z pohledu jejich vlastní (před)volební aktivity (například tiskové konference, předvolební mítinky, prezentace volebního programu apod.), (b) reprezentace kandidujících subjektů/aktérů, která netematizuje jejich (před)volební chování, ale odráží jejich běžnou nevolební (parlamentní, stranickou, vládní) politickou aktivitu. V ideálním případě tak reprezentoval mediální obraz kandidujících subjektů souhrn jejich volební a mimovolební reprezentace. Často ale byl jen výsledkem reprezentace jejich mimovolebních aktivit.

2.2 Mediální rámce

Mediální obraz tvoří vedle dílčích kvantitativně zachytitelných atributů reprezentovaných subjektů (v daném případě politických stran a hnutí, respektive jejich představitelů) i způsob jejich zarámování, které příjemce, více méně bez jeho vědomí k dekódování, o kterém se domnívá, že je jeho svobodným produktem. Jde de facto o meta-komunikativní součást procesu transformace události (event) do zpravodajského obsahu (news), v jehož rámci dochází k determinaci recepčního chování příjemce obsahu. Entman (1993) vychází z toho, že zarámovat nějakou událost „*znamená vybrat některé aspekty vnímané reality a zvýznamnit je v komunikovaném textu takovým způsobem, aby prosazovaly určitou definici problému, kauzální interpretaci, morální hodnocení a/nebo doporučení*“ (Entman, 1993).

V předložené analýze chápeme mediální rámcování jako meta-komunikativní úroveň komunikace (Bateson, 1954, Van Gorp, 2005), která vede mediální konzumenty k tomu, jak mají číst a hodnotit zpravodajské a publicistické obsahy. Jinými slovy, rámce poskytují členům publika návod k tomu, jak využít vlastní zkušenost (Goffman, 1974) tak, aby dávala smysl recipovaným mediálním obsahům. Mediální rámce tak umožňují redukovat komplexní realitu a vytvářejí de facto schémata sloužící k její interpretaci.

Svou roli zde hraje i vlastní mediální zpravodajský provoz, který činí z rámců výsledek konkrétních sociálních a rutinizovaných procesů, k nimž se individuální jednání novináře vztahuje (Vliegthart, van Zoonen 2011: 105). Jinými slovy, rámce v tomto smyslu propojují témata a problémy, respektive určují, která témata k sobě patří, a kdy je vhodné je použít. V analýze vycházíme zvláště z předpokladů Todda Gitlina (2003), který chápe mediální rámce jako interpretační vzorce sloužící rutinní organizaci mediální reality, již prezentuje příjemcům postrádajícím přímou zkušenost, jako přirozenou. Jde o vodítka, nápovědi čtenářům, divákům, posluchačům, jak mají interpretovat a hodnotit dané obsahy. Bateson (2006) i Goffman (1974) se shodují v tom, že interpretační rámec určuje definici situace i lidskou reakci na ni. Persuazivní efektivita mediálních rámců byla opakovaně experimentálně potvrzena (Kahneman, Tversky 1984; Iyengar, Kinder 2010).

Identifikace, popis a analýza mediálních rámců byla využita pro finální odpověď na základní otázku, zda byla dodržena kritéria objektivity a vyváženosti. Soustředili jsme se proto na proces zvýznamňování nebo naopak potlačování relevantních informací, postojů a hodnot, které mohlo vést k favorizaci nebo defavorizaci kandidujících subjektů.

Vzhledem k zadané předvolební agendě jsme analyzovali vybrané obsahy i za pomoci dvou typů tematicky příslušných rámců: (a) první se týkal rámování Evropské unie, druhý (b) rámování vztahu kandidujících subjektů k EU.

A/ BINÁRNÍ RÁMOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE

1/ PROEVROPSKÝ RÁMEC byl kódován tehdy, pokud příspěvek napovídal konzumentům, jak mají vnímat EU a poskytoval jim argumenty, proč je třeba přijímat ji pozitivně.

2/ PROTIEVROPSKÝ RÁMEC byl kódován tehdy, pokud příspěvek napovídal konzumentům, jak je třeba vnímat EU a poskytoval jim argumenty, proč je třeba vnímat ji negativně.

B/ RÁMOVÁNÍ VZTAHU KANDIDUJÍCÍCH SUBJEKTŮ K EU

1/ NEUTRÁLNÍ RÁMEC byl kódován tehdy, pokud nebyl ve sdělení přítomen explicitní argumentovaný postoj, proč je třeba kandidaturu politického subjektu/kandidáta preferovat/odmítnout.

2/ PROEVROPSKÝ RÁMEC KANDIDUJÍCÍHO SUBJEKTU byl kódován, pokud příspěvek napovídal konzumentům, proč mají kandidáta/kandidující politický subjekt, a/nebo jeho ideje preferovat před ostatními. Uváděl, v čem spočívají jeho přednosti jako potenciálního europoslance. Toto rámování mohlo být záměrné i nezáměrné, mohlo být realizováno zvukem, resp. verbálně a/nebo obrazem.

3/ PROTIEVROPSKÝ RÁMEC KANDIDUJÍCÍHO SUBJEKTU byl kódován, pokud příspěvek napovídal konzumentům, proč nemají kandidáta /kandidující politický subjekt, a/nebo jeho ideje preferovat. Uváděl, v čem spočívají jeho slabiny z pohledu výkonu funkce europoslance. Toto rámování mohlo být záměrné i nezáměrné, mohlo být realizováno zvukem, resp. verbálně a/nebo obrazem.

2.3 Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení

V analýze jsme se primárně zaměřili na posouzení vyváženosti a neutrality, resp. nestrannosti, respektive odvysílaného obsahu. Cílem bylo identifikovat případné de/favorizační editoriaální postupy, které se dotkly jak kandidujících politických stran, tak jejich představitelů. Favorizaci či defavorizaci chápeme v rovině explicitní i implicitní jako pozitivní/negativní hodnocení vztahující se na analyzované subjekty, v našem případě politické strany, respektive osobnosti-kandidáty, jejich aktivity či ideje. Zaměřili jsme se tak na analytický popis editoriaálních praxí konkrétních novinářů, které se přímo i nepřímo podílely na formování mediálního obrazu kandidujících subjektů.

Zpravodajství a publicistika jako specifické nástroje popisu společenských procesů jsou determinovány určitými normativními očekáváními, která na ně klade laická, ale i odborná veřejnost. Tato očekávání mají často povahu intuitivních, nepříliš strukturovaných představ, které bývají zastřešovány pojmem objektivity.

Normativní koncepce mediální (žurnalistické) objektivity vychází z předpokladu, že je jí možné dosáhnout, nebo se tomuto normativnímu horizontu alespoň přiblížit. Posuzujeme-li míru novinářské objektivity, vždy de facto hodnotíme, jakým způsobem novináři shromažďují, zpracovávají, třídí a šíří informace a jak se to projevuje ve finální podobě mediálních obsahů. Vycházeli jsme z takového pojetí žurnalistické objektivity, které akcentuje:

- a) poskytování **dostatečně širokého spektra názorů** na mediovanou problematiku,
- b) poskytování **rovnocenného prostoru** zastáncům jednotlivých názorových proudů či politických stran a veřejných institucí.

Analýza pracuje s operacionálním vymezením dvou klíčových kategorií:

- a) **profesní (žurnalistické) objektivitu**, chápané jako teoretický, ideálně typický koncept, který poslouží k posouzení, zda byl dodržen zákon, resp. ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb.
- b) **editoriaální (žurnalistické) vyváženosti**, kterou budeme chápat jako kvantitativně analyticky popsatelné chování zpravodajských médií ve vztahu k předmětu zadané analýzy – reprezentace politických subjektů v předvolební kampani.

Oba koncepty představují v české mediální legislativě, respektive v různých podzákoných normách a kodexech, klíčová kritéria, podle kterých bývá posuzováno chování domácích médií. Možnosti jejich měření, respektive objektivizace, jsou dlouhodobě diskutovány a často zpochybňovány, a to jak z pohledu teoretického, tak i metodologického.

Hledání co nejpřesnějšího vymezení obou kategorií je předmětem dlouhodobého sporu, který se v zásadě týká otázky, do jaké míry je metodologicky korektní normativně měřit objektivitu symbolicky konstruovaných, tedy vždy subjektivně zatížených lidských komunikátů. Tato diskuse de facto neskončila, respektive oba tábory – skeptický i normativistický – stojí na svých pozicích, a výsledkem tohoto stavu je kompromisní akceptace obou kategorií v mediální legislativě. Tento stav se ostatně projevuje nejen v domácí mediální legislativě, která de facto

nenabízí dostatečně přesné operacionální definice, podle kterých by bylo možné systematicky a opakovaně posuzovat naplnění obou kritérií.

Jinými slovy, domácí mediální legislativa nechává formulaci operacionálních definic obou kategorií na konkrétní analýze, a to s vědomím, že objektivita (zvláště ta žurnalistická) představuje ve společenských vědách cosi velmi těžko uchopitelného, respektive situačně podmíněného. I v naší analýze tak budeme využívat obě operacionální definice objektivit a vyváženosti ve vazbě na podmínky určené Zadávací dokumentací, respektive strukturou výběrových souborů.

Pro každou analýzu testující naplňování kritérií objektivit a vyváženosti znamená absence předem daného vymezení nutnost, aby si operacionální definici formulovala ad hoc, a to vzhledem k dané agendě, typu pořadů apod. Tato volnost sice zpochybňuje striktně objektivistický, pozitivistický předpoklad univerzální srovnatelnosti použitých měřících nástrojů, má ale své opodstatnění v tom smyslu, že umožňuje vyhnout se mechanické volbě indikátorů a poskytuje prostor pro tvůrčí, zkušenostně založenou tvorbu operacionálně adekvátních indikátorů. To ale současně vede k tomu, že každá podobná analýza pracuje vždy s poněkud odlišným teoretickým i metodologickým instrumentáři, respektive s jeho aplikací.

Žurnalistická objektivita bývá chápána v tomto smyslu jako rutinní novinářská praxe, která umožňuje odrážet reprezentovanou skutečnost zveřejňováním:

- a) všech relevantních,
- b) věcně správných a
- c) nezkrácených (tj. úplných) informací, jež
- d) musí být komunikovány tak, aby byla jasně oddělena fakta od názorů.

Různí autoři rozlišují ne zcela totožná kritéria objektivit, ale v zásadě se shodují v tom, že podmínkou objektivního referování o sociálních jevech je dodržení:

- a) faktičnosti (pravdivosti, informativnosti, relevance) a
- b) nestrannosti, která je sycena kategoriemi vyváženosti a neutrality.

Pro cíle této analýzy jsme využili Westerstahlovu (1983) definici, kterou jsme modifikovali tak, aby ji bylo možné aplikovat na analýzu zadaného obsahu. Westerstahl nahlíží na objektivitu z pohledu **faktičnosti a nestrannosti mediálního výstupu**. V prvním případě bývá posuzována *pravdivost, informativnost a relevance obsahu*, které nelze testovat jinak než komparací a pozorováním v terénu. Jakkoliv jsou možnosti tohoto „testování reality“ obecně omezené, jak ukázaly studie GUMG (Eldridge, 1993; Philo, 1995), pokusili jsme se v kvalitativní části zachytit, popsat a vysvětlit podstatu případných:

- a) informačních zkreslení,
- b) nezáměrných věcných pochybení,
- c) záměrných manipulativních propagandistických či dezinformačních praxí.

Kvantitativní analýza se tak soustředila na:

a) **vyváženost**, respektive proporcionální zastoupení politických stran, hnutí, koalic a kandidátů z pohledu vybraných zpravodajských a publicistických pořadů,

b) **žurnalistické rutinní postupy** užívané ve zpravodajství a publicistice při **vytváření obrazů** kandidujících politických stran či hnutí a jejich představitelů.

2.4 Výzkumné otázky

Analýza věnovala pozornost tomu, **do jaké míry byl kandidujícím subjektům umožněn srovnatelný přístup do vysílání**: (a) formou **přímého zprostředkování** jejich komunikačního jednání, (b) a/nebo formou **institucionalizace** jejich postojů a názorů s cílem identifikovat případné de/favorizace kandidujících subjektů nebo idejí, které komunikovaly.

Analýza tak zodpoví následující otázky:

Kvantitativní analýza:

- I. **Byly z pohledu frekvenční analýzy reprezentovány kandidující subjekty vyváženě?**
- II. **Byl obraz politických stran, respektive jejich představitelů výsledkem objektivní, nestranné editoriální praxe?**
- III. **Do jakých interpretačních rámců vkládaly vybrané pořady kandidující subjekty, a to zvláště v optice jejich de/favorizace?**

Kvalitativní analýza:

- I. **V čem spočívala případná de/favorizace mediálního obrazu kandidujících subjektů?**
- II. **Jaké atributy kandidujících subjektů zvýznamňovala analyzovaná média, pokud bylo možné hovořit o jejich de/favorizaci?**

2.5 Soubor, analytická jednotka a použité metody

Analýza bude prezentovat výsledky vyčerpávajícího šetření. Nebude tudíž využita žádná z výběrových procedur, analyzovány budou všechny zadané pořady, respektive relevantní příspěvky, které sledované pořady odvysílaly. Přesnost závěrů je v tomto případě vyšší než v případě analýz, které pracují s pravděpodobnostně konstruovanými soubory.

Základní analytickou jednotkou bude obrazový nebo zvukový příspěvek, který tematizoval problematiku voleb do EP, respektive zabýval se:

- a) primárně danou agendou v rovině hlavního tématu příspěvku,
- b) volbami do EP v podobě tematické sub-agendy, která byla součástí jiné dominantní agendy, kterou rozvíjel či doplňoval,
- c) chováním kandidujícího politického subjektu a/nebo jeho představitelů, v tzv. nevolebním kontextu (nebyly zmíněny explicitně volby do EP).

Příspěvek definujeme jako obrazovou nebo zvukovou stopu, resp. audiovizuální stopu, která je zvukově nebo tematicky oddělena od předcházejícího a následujícího příspěvku.

Při aplikaci kvalitativní analýzy byla využita jako hlavní analytická jednotka promluva (komentář, otázka, replika).

Analýza tak využívala jak kvantitativní, tak i kvalitativní postupy. Vzhledem k rozsahu zadaného materiálu představoval těžiště analýzy kvantitativní popis. V první fázi se primárně zaměříme na druhou složkou objektivitu, kterou Westerstahl označuje jako **nestrannost**, a jež zahrnuje kritérium *vyváženosti*, jak s ním pracuje výše uvedená domácí legislativa a kodexy.

2.6 Metody analýzy dat

Vzhledem k obsahové, žánrové a formátové heterogenitě analyzovaného materiálu byla zvolena kombinace kvantitativních a kvalitativních metod, které se doplňovaly, resp. vykrývaly dílčí poznávací omezení jednoho i druhého přístupu. Jako **výchozí metoda**, která propojí analýzu všech pořadů, byla použita **obsahová analýza** v její **kvantitativní i kvalitativní podobě**, která zohledňuje a kombinuje časový, typový i případový přístup (Krippendorff, 2004 a Neuendorf, 2002). Z pohledu základních cílů spočívají přednosti obsahové analýzy především v tom, že umožňuje kategorizovat a kvantifikovat relevantní proměnné a jejich indikátory v rozsahu, který nejsou kvalitativní metody výzkumu schopny pokrýt.

2.6.1 Kvantitativní analýza

Aplikace kvantitativní části obsahové analýzy probíhala v následujících krocích:

- (a) V první fázi analýzy byly převedeny do operacionální, měřitelné podoby sledované indikátory tak, aby v rámci sledovaných programů umožňovaly měřit objektivitu, respektive vyváženost jednotlivých příspěvků, a to jak celé „předvolební agendy“, tak z pohledu reprezentace jednotlivých politických stran, hnutí a koalic,
- (b) v druhém kroku tyto měřitelné proměnné rozdělíme do subcelků, z nichž každý bude představovat jeden atribut indikující naplňování sledovaných kritérií objektivitu, respektive vyváženosti a nestrannosti. V rámci analýzy zpravodajských a publicistických pořadů budeme pracovat s následujícími indikátory:

A) PŘÍSPĚVEK

- TÉMA (dominantní/vedlejší motiv, který strukturoval předvolební agendu – otevřená otázka, kategorizovaná zpětně)
- STOPÁŽ (v sekundách)
- TYP PŘÍSPĚVKU (podle žánrového členění)

B) MLUVČÍ

- TYP (moderátor, reportér, komentátor, expert, vox pop apod.)
- SOUND BITE (čistá stopáž promluvy)
- STRANICKÁ A PROFESNÍ IDENTIFIKACE (politik, expert, vox pop apod.)
- PŘÍTOMNOST HODNOTÍCÍCH SOUDŮ VŮČI KANDIDÁTOVI

C) VOLBY

- POČET PŘÍSPĚVKŮ A JEJICH DISTRIBUCE (frekvence příspěvků věnovaných volbám a jejich rozložení v čase)
- STOPÁŽ (časové pokrytí agendy voleb jako celku)
- TEMATICKÉ INTERPRETAČNÍ RÁMCE

D) STRANY, Hnutí, KOALICE A KANDIDÁTI

- SOUND BITE (čistá stopáž promluvy všech „stranických promluv“, zvukových výstupů kandidátů, live i záznamů, v daném příspěvku)
- REFERENCE A JEJICH HODNOCENÍ (počet všech výpovědí o politickém subjektu v analyzovaných příspěvcích)
- CHARAKTERISTIKY A HODNOCENÍ STRANY/KANDIDÁTA (osobnostní, programové a ideové charakteristiky, favorizace/defavorizace formou hodnotících promluv/ soudů, které byly prosloveny moderátorem, reportérem, komentátorem nebo hosty).

2.6.2 Kvalitativní analýza

Pro kvalitativní analýzu platí, že důkazem významu určitého jevu není jeho frekvenční nasycenost, ale identifikace významových akcentů, které mluvčí/novináři připisují aktérům komunikace, respektive jejich promluvám. Jinými slovy, kvalitativní analytické techniky se nemohou zabývat otázkami „co?“ a „kolik?“, jak to činí kvantitativní perspektiva, ale zaměřují se na významy, akcenty a kontexty chování daného pořadu/žurnalisty. Naopak tyto komunikační dimenze není schopen zcela zachytit kvantitativní postup, který se soustřeďuje primárně na popis struktury jevu, respektive na analýzu jeho dimenzí.

Vzhledem k výše uvedenému jsme se zaměřili v kvalitativní části analýzy na **komunikační (konverzační) chování/promluvy/otázky, respektive výrazové prostředky, které užívali novináři ve sledovaných pořadech**. Analytickou jednotku představovala jak promluva/výrok profesionálního komunikátora (moderátora, reportéra, komentátora), tak i jeho interakce s respondenty. Cílem bylo zachytit jak artikulovaný postoj novinářů vůči politickým stranám/kandidátům, tak i jejich obraz, který z takové interakce vznikal.

Speciální pozornost jsme zaměřili na problematiku týkající se dodržování kritérií žurnalistické objektivity. Zvláštní pozornost byla věnována následujícím komunikačním situacím:

A) PROFESNÍ FAULY KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ, kteří:

- straní politické straně/kandidátovi (přímo i nepřímo),
- snižují či zesměšňují stranu/kandidáta/y (přímo i nepřímo),
- nekorigují hosta/y, kteří poškozují kandidující stranu/kandidáta/kandidáty za použití nekorektních argumentů nebo jim naopak zjevně straní, byť byli pozváni do vysílání jako neutrální hodnotitelé.

B) VĚCNÁ POCHYBENÍ KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ, kteří:

- vytvářejí zpravodajské artefakty stereotypizovaným popisem událostí, jež tímto způsobem mytologizují,
- uvádějí nepřesné informace,
- zkreslují informace,
- potlačují relevantní informace,
- nekorektně prezentují a interpretují data výzkumů veřejného mínění.

2.7 Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři

V rámci kvantitativní analýzy byla data kódována podle vytvořené kódovací knihy a ukládána do datové matice, která sloužila pro zpracování dat statistickým software SPSS PC. Kódování bylo realizováno zaškolenými kodéry. Pro kvalitativní analýzu byly využity polostrukturované záznamové archy.

Každý analytik/kodér pracoval na jednom relativně samostatném celku. Kontinuálně probíhala diskuse sjednocující kódování nejednoznačně kategorizovatelných obsahů s cílem posílit interkodérskou reliabilitu. V druhém stupni kontrolního kódování byl celý vzorek podroben kontrole dvou analytiků, kteří měli za úkol sjednotit zbývající případy nejednoznačného kódování.

3. ANALYTICKÁ ČÁST

Následující podkapitoly přináší přehled všech relevantních zjištění v následujícím pořadí:

- Analýza zpravodajství a vybraných publicistických pořadů.
- Analýza vybraných diskusních pořadů.
- V každém z těchto celků na úvod přinášíme základní popis indikátorů a způsobu analytické práce, v závěru dílčí shrnutí.

U všech diskusních, zpravodajských a publicistických pořadů jsme se primárně zaměřili na sledování objektivitu a vyváženosti. Detailnější popis indikátorů objektivitu a vyváženosti je součástí obou hlavních analytických celků – zpravodajsko-publicistického a diskusního.

Nejdříve se zaměříme na zpravodajské a vybrané publicistické pořady. Druhou podkapitolu věnujeme analýze vybraných diskusních pořadů.

3.1 Vybrané zpravodajské a publicistické pořady Seznam.cz TV a jejich analýza

V segmentu zpravodajských a publicistických pořadů Seznam.cz TV byly analyzovány tyto pořady:

- Večerní zprávy
- Reportéři Seznamu
- Sněmovní 4
- Šťastné pondělí
- Záhady JK
- Důvěra v českou justici

3.1.1 Večerní zprávy

Večerní zprávy jsou hlavním zpravodajským pořadem Seznam.cz TV, který je vysílán denně v 19:25. Celková stopáž pořadu činí přibližně 15 minut.

V rámci pořadu Večerní zprávy vstoupila do analýzy všechna vysílání v období od 23. 4. 2019 do 24. 5. 2019, tj. celkem 31 relací¹. Celkově jsme identifikovali 129 příspěvků relevantních z hlediska této analýzy.

3.1.1.1 Reprezentace EU a voleb do EP

Agendu tematizující kontext i vlastní mediální obraz subjektů, které kandidovaly do EP, jsme rozdělili do dvou hlavních dílčích subagend: (a) první, popisující problematiku fungování EU jako instituce, včetně obsahů týkajících se voleb do EP. Nezahrnovali jsme ale témata týkající se dílčí problematiky členských zemí EU, (b) druhá, rozsáhlejší subagenda zahrnovala příspěvky popisující mimovolební aktivity domácích politických subjektů kandidujících do EP. Tato subagenda vytvářela kontext kandidujícím subjektům, které zde byly popisovány většinou skrze jejich vnitropolitické aktivity, jež nesouvisely s předvolební kampaní. Logicky tak byla rozsáhlejší (zvláště u vládních stran), respektive zahrnovala téměř dvě třetiny (60 %) příspěvků referujících o kandidujících subjektech bez vazby na jejich předvolební aktivity (tab. 1).

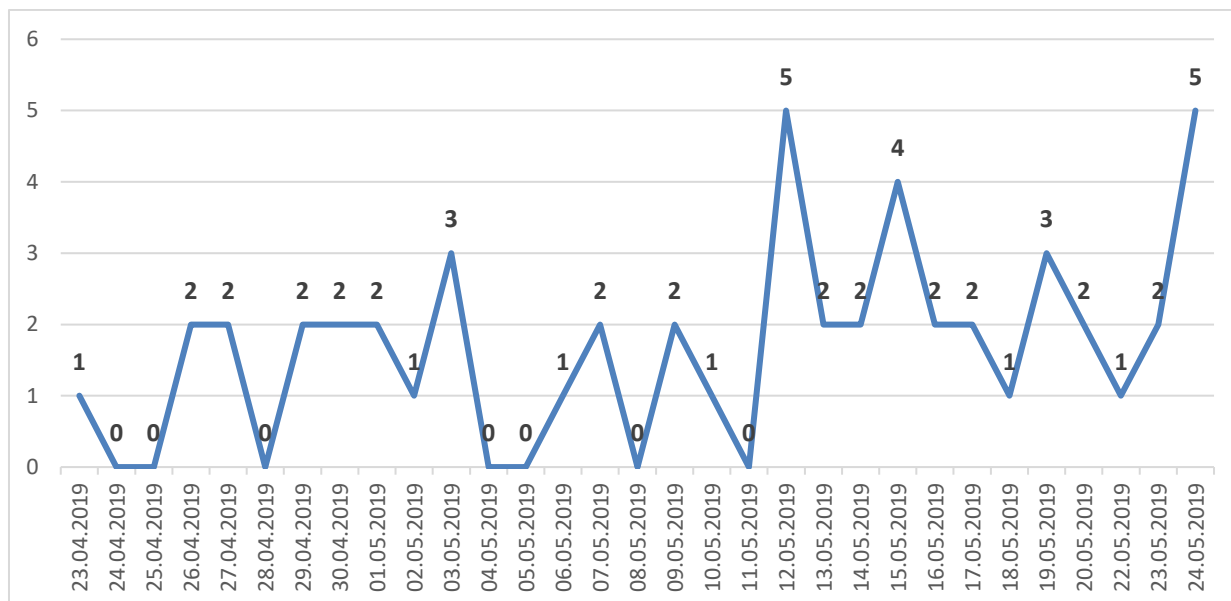
Graf 1 ukazuje, že Večerní zprávy tematizovaly eurounijní agendu v 24 z 31 odvysílaných relací, resp. v 52 příspěvcích. Pokud vyjdeme z výzkumu Brosiuse a Kepplingera (1990), silná krátkodobá agenda předpokládá výskyt minimálně jednoho příspěvku k danému tématu denně v daném pořadu (pokud jde o zpravodajství v elektronických médiích). Uvedené hodnoty ukazují, že se pokrytí EU ve Večerních zprávách nepřiblížilo definici silné agendy.

Tabulka č. 1: Příspěvky popisující subjekty kandidující do EP podle jejich eurounijního/mimounijního kontextuálního rámce (N = 129)

	počet	v %
unijní rámec	52	40 %
mimounijní rámec	77	60 %
celkem	129	100 %

¹ V materiálu dodaném RRTV chybí Večerní zprávy z 21. 5. 2019, které nejsou dostupné ani na webu Seznam.cz. Proto analýza pracuje jen s 31 vysílacími dny.

Graf č. 1: Rozložení příspěvků tematizujících agendu EU dle data vysílání (N = 52)

V rámci eurounijního diskurzu byly rozděleny rovnoměrně příspěvky tematizující (a) výlučně perspektivu EU, respektive její orgány a představitele, a (b) vnitropolitická agenda reflektující vybrané aspekty EU.

Tabulka č. 2: Struktura příspěvků tematizujících eurounijní rámec (N = 52)

	počet	v %
příspěvky tematizující problematiku EU	26	50 %
příspěvky tematizující domácí agendu ve vztahu k EU	26	50 %
celkem	52	100 %

Agendě voleb do Evropského parlamentu se jako hlavnímu či vedlejšímu tématu věnovalo 23 % příspěvků z celku všech odvysílaných relevantních materiálů (tab. 3).

Tabulka č. 3: Struktura příspěvků podle zacílení na volby do EP (N = 129)

	počet	v %
příspěvek tematizoval primárně volby do EP	23	18 %
agenda voleb do EP představuje vedlejší téma příspěvku	7	5 %
příspěvky tematizovaly mimovolební agendu týkající se kandidujících subjektů či EU	99	77 %
celkem	129	100 %

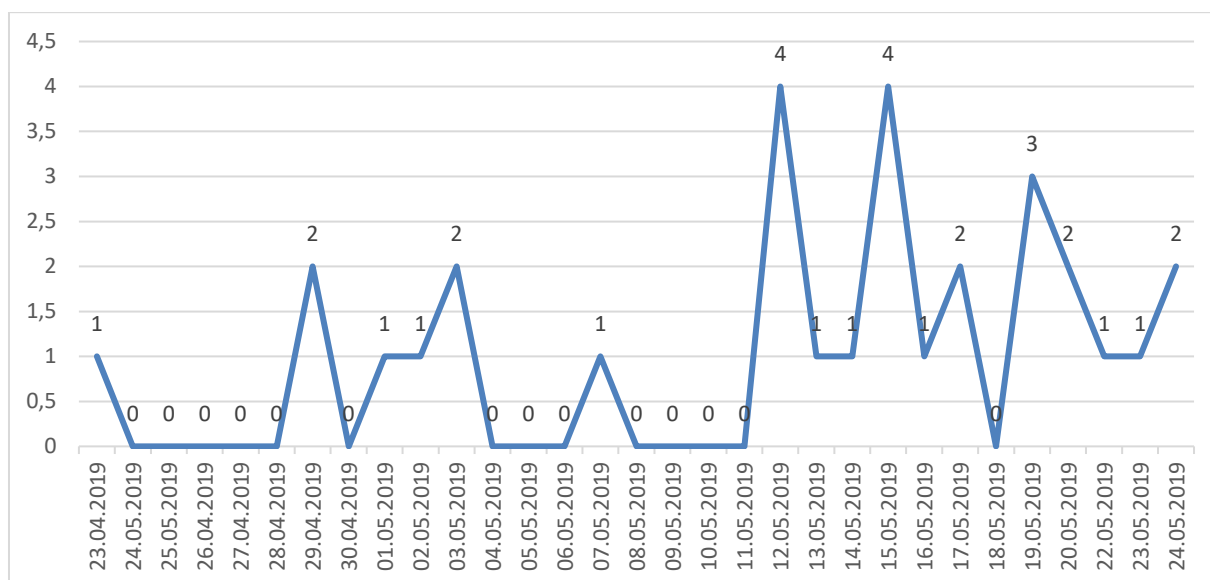
V eurounijním rámci hrála volební agenda dominantní roli a naplnila 44 % relevantních příspěvků (tab. 4). Agenda nebyla rozvíjena zcela kontinuálně, ale s několika přetržkami, které způsobily, že z 31 vysílacích dnů byly volby do EP tematizovány pouze 17krát (graf 2).

Tabulka č. 4: Tematická struktura příspěvků o EU (N = 52)

tematická struktura příspěvků o EU	počet	v %
volby do EP	23	44 %
zahraniční politika ČR – evropská agenda	20	38 %
vnitropolitická témata s vazbou na EU	5	10 %
jiné	4	8 %
celkem	52	100 %

Pozn.: Zahrnuje pouze příspěvky, ve kterých představovala eurounijní agenda hlavní téma.

Graf č. 2: Výskyt příspěvků akcentujících téma voleb do Evropského parlamentu dle data vysílání (N = 30)

Pozn.: Zahrnuje příspěvky, ve které tematizovaly volby do EP jako hlavní nebo vedlejší téma.

Z pohledu zadání, respektive výzkumných otázek je podstatné, že se Večerní zprávy vyhnuly návodnému pro/protievropskému rámování EU, což odpovídá pravidlům zpravodajského žánru.

3.1.1.2 Reprezentace kandidujících subjektů

Analýzu způsobů, jak Večerní zprávy referovaly o kandidujících subjektech, jsme rozdělili do dvou dílčích celků. První popisuje intenzitu referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, druhá subanalýza sledovala zastoupení představitelů jednotlivých subjektů ve vysílání, a to jak z pohledu jejich frekvenčního výskytu, tak i jejich podílu na celkové stopáži pořadu.

3.1.1.3 Reference o kandidujících subjektech

Večerní zprávy referovaly v horké fázi volební kampaně téměř výhradně o subjektech zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR (tab. 5). Reference o koaličních vládních stranách překročily více než polovinu všech užitých referencí (52 %). Dominovaly zmínky tematizující hnutí ANO (35 %), což odpovídá nejen jeho nejvyšší agendotvornosti, ale více méně i jeho politické síle ve sněmovně.

Vzhledem k slabšímu pokrytí volební agendy nediferencovaly užití reference mezi zmíněnými subjekty tak silně jako v případě nevolební agendy. Bylo tomu tak i proto, že v rámci této subagendy již nelze argumentovat vyšší agendotvorností vládních stran, ale jen jejich politickou relevancí. I v rámci této volební subagendy dominovaly reference o nejsilnějším vládním subjektu ANO a vládní ČSSD. V jejím případě lze hovořit o nadreprezentaci jejich představitelů, vzhledem k zastoupení strany ve sněmovně, respektive ve srovnání s politickou silou ostatních sněmovních subjektů. Frekvenční zastoupení a z něho plynoucí rozdíly byly ale tak nízké, že nelze konstatovat porušení Vysílacího zákona. Večerní zprávy udržely s uvedenou výhradou základní reprezentační proporce, které odrážejí váhu parlamentních kandidujících subjektů.

Tabulka č. 5: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 252)

	celkem		volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ANO	87	35 %	16	19 %	71	42 %
ČSSD	42	17 %	13	16 %	29	17 %
KSČM	22	9 %	7	8 %	15	9 %
Piráti	19	8 %	8	10 %	11	7 %
ODS	18	7 %	9	11 %	9	5 %
TOP 09	17	7 %	3	4 %	14	8 %
SPD	15	6 %	8	10 %	7	4 %
Koalice STAN + TOP 09	11	4 %	10	12 %	1	1 %
KDU-ČSL	10	4 %	4	5 %	6	4 %
STAN	7	3 %	1	1 %	6	4 %
Hlas	2	1 %	2	2 %		
ESO	2	1 %	2	2 %		
celkem	252	100 %	83	100 %	169	100 %

Podíváme-li se na tematickou strukturu referencí o kandidujících subjektech (tab. 6), vidíme vysvětlení, proč oba koaličně vládní subjekty dominovaly zpravodajské agendě Večerních zpráv. Valná většina tematických referencí korespondovala s vládní agendou.

Tabulka č. 6: Obsahová struktura referencí (N = 252)

témata referencí	počet	v %
předvolební kampaň, strategie stran před volbami	38	15 %
jmenování Marie Benešové ministryní spravedlnosti, demonstrace, plánované změny v justici	37	15 %
kauzy, podvody, nevhodné chování politiků	21	8 %
problematika zdravotnictví	20	8 %
výsledky předvolebních průzkumů	17	7 %
odvolání ministra kultury Staňka	13	5 %
cesta poslance Ondráčka na Ukrajinu	12	5 %
návrhy novely zákona o státním zastupitelství	9	4 %
zahraniční politika ČR, zahraniční cesty českých politiků	7	3 %
volby obecně, organizace a průběh voleb	7	3 %
zdanění církevních restitucí	6	2 %
případný střet zájmů Andreje Babiše jako evropské téma	6	2 %
zvýšení rodičovského příspěvku	5	2 %
oslavy významných událostí	5	2 %
podpora ruských dezinformačních subjektů a motorkářské skupiny Noční vlci českými politiky	4	2 %
Jiné	4	2 %
zahraniční regionální spolupráce	3	1 %
setkání ke koordinaci české zahraniční politiky na Pražském hradě	3	1 %
problémy s životním prostředím, ekologie	3	1 %
plány na vznik Agentury pro sport	3	1 %
personální změny ve vládě Andreje Babiše	3	1 %
personální změny v institucích státní správy	3	1 %
ekonomika, státní rozpočet, daně	3	1 %
demonstrace SPD proti EU	3	1 %
vnitřní problémy stran	2	1 %
téma dvojí kvality potravin	2	1 %
rušení vystoupení českých umělců v Číně	2	1 %
problematika školství, zvýšení platů učitelům	2	1 %
15. let ČR v EU, názory na EU	2	1 %
zmírnění zákazu konzumace alkoholu pro cyklisty a vodáky	1	%
volba šéfa evropské komise	1	%
uprchlická krize, migrace	1	%
předvolební rozhovory, diskuze	1	%
organizace Národní potravinové sbírky	1	%
obnovení dodávek ropy z ropovodu Družba	1	%
žaloba na prezidenta Zemana	1	%
Celkem	252	100 %

Velká většina referencí měla deskriptivní, neutrální vyznění (71 %), (tab. 7). Negativní valenci neslo 22 % referencí. Vzhledem ke značnému rozdílu mezi frekvenčním pokrytím vládních a opozičních subjektů v mimovolební agendě, je sporné porovnávat zvláště reference s negativní/positivní valencí u všech subjektů. Za pozornost tak stojí jen zjištění, že nejvyšší

podíl negativních referencí o hnutí ANO (29 negativních referencí), odpovídal obecně prokázanému vztahu mezi počtem příspěvků a podílem jejich negativity, který roste s počtem příspěvků (Lengauer, Esser, Berganza, 2012; Freedman, Goldstein, 1999). Tematizována byla především změna na postu ministra spravedlnosti v souvislosti s trestními kauzami A. Babiše a také jeho vazba na firmu Agrofert a její podporu dvojí kvality potravin.

Zastoupení negativní valence připisované zástupcům většiny kandidujících subjektů odpovídá rámcově absolutnímu počtu příspěvků o daných subjektech. Výjimku představoval pouze vysoký podíl negativních referencí adresovaný SPD (47 %). Tematizována byla především demonstrace SPD proti Evropské unii v Praze, na které se objevily nacistické a rasistické symboly a projevy, a také vztah SPD k dezinformátorům. Předseda hnutí Tomio Okamura byl také dvakrát ironicky zmíněn v souvislosti s velikonočními svátky, a to v části pořadu označeném jako „Den očima...“ (viz kvalitativní analýza).

Podobně nekorespondoval vysoký podíl negativních referencí s absolutním počtem referencí adresovaných KSČM. Tematizována byla účast poslance KSČM Ondráčka na oslavách pátého výročí založení Doněcké republiky.

Vzhledem k celkově nízké frekvenci negativních referencí, které se navíc netýkaly zadaného tématu voleb do EP, je sporné hovořit o porušení zákona ze strany vysílatele. Uvedené negativní reference přinesla aktuální vnitropolitická agenda, respektive situační kontext, který musely Večerní zprávy pokrýt. Nešlo o marginální, účelově vyfabrikovaná témata, která by bylo možné označit za účelově poškozující.

Tabulka č. 7: Valence² referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 252)

	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ANO	7	8 %	29	33 %	51	59 %	87	100 %
ČSSD	3	7 %	8	19 %	31	74 %	42	100 %
KSČM	3	14 %	7	32 %	12	55 %	22	100 %
Piráti			1	5 %	18	95 %	19	100 %
ODS	1	6 %	2	11 %	15	83 %	18	100 %
TOP 09	1	6 %	1	6 %	15	88 %	17	100 %
SPD			7	47 %	8	53 %	15	100 %
Koalice STAN + TOP 09	1	9 %	1	9 %	9	82 %	11	100 %
KDU-ČSL					10	100 %	10	100 %
STAN					7	100 %	7	100 %
Hlas	1	50 %			1	50 %	2	100 %
ESO	1	50 %			1	50 %	2	100 %
celkem	18	7 %	56	22 %	178	71 %	252	100 %

² Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

Z pohledu vlastní volební agendy byl počet referencí příliš nízký, abychom mohli hovořit o systematické a cílené negativní diferenciaci, a to zvláště v rovině negativní referenční valence. A to zvláště když více než dvě třetiny referencí (72 %) neslo neutrální valenci (tab. 8).

Tabulka č. 8: Vyznění referencí o kandidujících subjektech podle volební a mimovolební agendy (N = 252)

	volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem							volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem						
	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	pozitivní		negativní		neutrální		celkem
	N	v %	N	v %	N	v %	N	N	v %	N	v %	N	v %	N
ANO	2	13 %	5	31 %	9	56 %	16	5	7 %	24	34 %	42	59 %	71
ČSSD	2	15 %	2	15 %	9	69 %	13	1	3 %	6	21 %	22	76 %	29
Koalice STAN+TOP09	1	10 %	1	10 %	8	80 %	10					1	100 %	1
ODS	1	11 %			8	89 %	9			2	22 %	7	78 %	9
Piráti			1	13 %	7	88 %	8					11	100 %	11
SPD			3	38 %	5	63 %	8			4	57 %	3	43 %	7
KSČM	1	14 %	1	14 %	5	71 %	7	2	13 %	6	40 %	7	47 %	15
KDU-ČSL					4	100 %	4					6	100 %	6
TOP 09	1	33 %			2	67 %	3			1	7 %	13	93 %	14
Hlas	1	50 %			1	50 %	2							
ESO	1	50 %			1	50 %	2							
STAN					1	100 %	1					6	100 %	6
celkem	10	12 %	13	16 %	60	72 %	83	8	5 %	43	25 %	118	70 %	169

Analýzovali jsme též rámování kandidujících subjektů z pohledu jejich pro/proti evropského zařazení, kterým mohly Večerní zprávy potenciálně napovídat voličům, jak jsou dané subjekty vhodné či nevhodné pro působení v EP. Vůči žádnému z uvedených subjektů nebyl takovýto ne/doporučující výkladový rámec použit.

3.1.1.4 Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů

Vzhledem k tomu, že většina příspěvků netematizovala domácí volební kampaň do EP, ale vnitropolitickou agendu, promítl se do „hlasitosti“ oslovených subjektů vládní bonus koaličních stran, který vedl k tomu, že nejvíce prostoru dostali ve vysílání představitelé hnutí ANO (více než 5 minut) a ČSSD (více než 4 minuty). Z celkového vysílacího času, který byl poskytnut všem kandidujícím subjektům (20 min 56 s), „komunikovali“ představitelé koalice ANO+ČSSD deset minut, tj. obsadili téměř polovinu vysílacího času. Uvedená časová disproporce mezi koaličními subjekty a opozicí byla dána primárně vyšší agendotvorností vládních stran. Večerní zprávy plnily povinnost zprostředkovat klíčová vládní témata a jejich nositele (tab. 9).

Z pohledu pokrytí vlastní agendy tematizující volby do EP byly ale rozdíly v absolutních hodnotách logicky ještě nižší, jelikož volební agendě věnovaly Večerní zprávy v daném časovém období pouze čtyři minuty. Jinými slovy rozdíly mezi zastoupením jednotlivých reprezentantů kandidujících stran sice neodpovídají zcela politické síle těchto subjektů (např. podreprezentace představitelů ODS a nadreprezentace zástupců ČSSD), ale vzhledem k nízkému pokrytí zvláště volební agendy nedošlo k porušení zákona.

Tabulka č. 9: Počet a délka promluv zástupců kandidujících subjektů podle jejich stranické afiliace (N = 76)

	celkem		volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem	
	počet mluvčích	celková stopáž promluv	počet mluvčích	celková stopáž promluv	počet mluvčích	celková stopáž promluv
ANO	20	5 min 3 s	5	44 s	15	4 min 19 s
ČSSD	15	4 min 40 s	4	55 s	11	3 min 45 s
Piráti	7	2 min 39 s	2	1 min 10 s	5	1 min 29 s
TOP 09	7	1 min 49 s	2	15 s	5	1 min 34 s
KDU-ČSL	7	2 min 33 s	2	12 s	5	2 min 21 s
ODS	6	1 min 20 s	2	23 s	4	57 s
KSČM	6	1 min 23 s	1	3 s	5	1 min 20 s
STAN	5	59 s	1	4 s	4	55 s
SPD	2	16 s	2	16 s		0 s
Koalice STAN + TOP 09	1	14 s		0 s	1	14 s
celkem	76	20 min 56 s	21	4 min 2 s	55	16 min 54 s

Mezi oslovenými stranickými představiteli nebyli přítomni lídři kandidátek. Mnohem častěji byli reprezentováni předsedové kandidujících subjektů (tab. 10). Vysílací zákon ale nepředepisuje, komu mají věnovat média pozornost z pohledu stranické hierarchie. Nelze proto hovořit o jeho porušení. Zbývá tak jen otázka, zda lze podobné slabé pokrytí hlavních referenčních figur kandidujících subjektů považovat za adekvátní naplnění zpravodajské povinnosti poskytnout veřejnosti dostatečné informace pro svobodné vytváření názoru na komunikovaný sociální fenomén – kvalitu kandidátek do EP. Z pohledu prostého srovnání času, který jim zpravodajství poskytlo, ale nelze hovořit o porušení zákona.

Tabulka č. 10: Reprezentace lídrů kandidátky a předsedů kandidujících subjektů (N = 76)

	celkem				volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem				volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem			
	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů	počet promluv	počet vystoupení lídra kandidátky	počet vystoupení předsedy strany	počet vystoupení ostatních představitelů
ANO	20		8	12	5		4	1	15		4	11
ČSSD	15		8	7	4		2	2	11		6	5
Piráti	7		2	5	2		1	1	5		1	4
TOP 09	7		2	5	2		1	1	5		1	4
KDU-ČSL	7		2	5	2		1	1	5		1	4
ODS	6			6	2			2	4			4
KSČM	6		1	5	1			1	5		1	4
STAN	5		2	3	1		1		4		1	3
SPD	2		1	1	2		1	1				
Koalice STAN + TOP 09	1			1					1			1
Celkem	76		26	50	21		11	10	55		15	40

3.1.1.5 Kvalitativní analýza profesních pochybení³

Profesní, respektive rutinní nedostatky Večerní zprávy lze v nejobecnější rovině rozčlenit na technicko-formální a profesně-rutinní. Jednalo se především o:

a/ absence stranických afiliací u nominačních označení politiků

Stranická afiliace nebyla uvedena (místopředseda KSČM P. Šimůnek). (26. 4. 2019, 4:08).

b/ informační nepřipravenost a/nebo věcná nepřesnost

- reportérka nepřesně označila kandidátku uskupení TOP 09+STAN za kandidátku TOP 09 (19. 5. 2019, 7:54).
- chybná nominace Zdeňka Hruby, který byl představen jako poslanec, ačkoli se jedná o senátora (STAN) (2. 5. 2019, 10:48).

c/ prezentace informací, které nelze spojit s jasně definovaným zdrojem

- Moderátor: „Starší muž, který měl napadnout Dominika Feriho, je příznivcem politického hnutí Řádu národa.... toto velmi nacionalistické hnutí Řád národa se dá spojit i s Tomášem Ortelem...“.
- Moderátor neuvedl, z jakých zdrojů tuto informaci čerpal. (23. 4. 2019, 4:30).

³ Čas uvedený v závorce odpovídá minutě a sekundě, která uplynula od začátku vysílání.

d/ nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj neuveden nebo uveden nepřesně)

- V příspěvku o předvolební situaci ve Velké Británii byly několikrát obecně citovány „předvolební průzkumy“, nebyl však blíže specifikován zdroj a/nebo společnost, klient, pro kterého bylo měření realizováno (12. 5. 2019, 7:10).

V případě všech výše uvedených pochybení (a, b, c, d) lze hovořit o přehmatech, které nedosahují úrovně přestupku, resp. porušení Vysílacího zákona.

e/ defavorizace

- V příspěvku o pravomocích ministra spravedlnosti vstupovat do živých soudních kauz vyslovil reportér Seznamu Vojtěch Blažek spekulaci o tom, že Marie Benešová jako poslankyně využila své postavení a pomáhala svým klientům, např. firmě Metrostav. Uvedené konstatování, že *poslankyně v roce 2015 svým způsobem* pomáhala klientům, její advokátní kanceláře, je za hranicemi žánru zpravodajství jako prezentace ověřených faktů a informací. Tedy ne spekulací o tom, zda MB pracovala pro Metrostav, rozmělněných do neuchopitelné formulace „svým způsobem“, která by svým způsobem mohla naznačovat, že jde spíše o snahu usvědčit viníka bez důkazů. Mluvčí de facto tvrdil, že M. Benešová zneužila své postavení pro zisk své advokátní kanceláře. Důkazy pro toto tvrzení nebyly předloženy. Jednalo se tak jen o insinuační tvrzení založené na spekulativním předpokladu, že poslankyně Benešová vykonávala svůj mandát ve prospěch partikulárních zájmů jedné společnosti. M. Benešová navíc nedostala prostor, aby se mohla k této záležitosti vyjádřit. Z příspěvku explicitně neplyne, zda redakce požadovala vyjádření M. Benešová, resp., zda jej ministryně odmítla poskytnout. Až odpověď na tuto otázku by mohla vést ke konstatování, že došlo k porušení Vysílacího zákona tím, že nebyl dotčené osobě poskytnut prostor pro obranu v situaci, která se dotýkala negativně jejího výkonu poslaneckého mandátu. Na základě dostupných informací nemůže analýza na danou otázku věcně odpovědět.

„No a to, že Marie Benešová už v minulosti dokázala ve své politické činnosti, tehdy ještě jako poslankyně v roce 2015 svým způsobem pomáhat klientům, které zastupovala její advokátní kancelář, o tom svědčí příhoda z poslanecké sněmovny, kdy Marie Benešová velmi prosazovala to, aby se zmínil zákon o trestání firem, o trestní odpovědnosti právnických osob. No a v té době byla vyšetřovaná společnost Metrostav, největší stavební společnost v zemi, a byla právě také obviněna jako právnická osoba. No a právě tuto společnost zastupovala advokátní kancelář, ve které je členkou Marie Benešová“ (2. 5. 2019, 5:12).

- Reportáž popisující aktivity dezinformačních webů a médií ovlivňujících nadcházející volby do europarlamentu konstatovala jejich podporu SPD. Jako zdroj tohoto tvrzení byla využita zpráva serveru Manipulátoři.cz. Příspěvek neposkytl prostor představitelům SPD a vyznívá jednostranně v neprospěch daného subjektu.

„Dezinformační weby jasně fandí před evropskými volbami SPD Tomia Okamury. Vyplývá to z analýzy článku posledního dubnového týdne, kterou zveřejnil server Manipulátoři.cz. Zprávy, které ale různě pokrucují fakta, šíří i sami politici. A to i ti, kteří jsou označováni za tradiční“.

Následovala audiovizuální citace z facebooku T. Okamury: „Evropská krize způsobila migrační krizi“, kterou ale vykládala a rozporovala analytička Manipulátoři.cz. Jinými slovy, interpretovala za autora daného facebookového příspěvku, jak to myslel (3. 5. 2019, 0:13).

Z příspěvku explicitně neplyne, zda jeho vyjádření bylo odmítnuto, či zda nebylo redakcí požadováno. Až odpověď na tuto otázku by mohla vést ke konstatování, že došlo k porušení Vysílacího zákona tím, že nebyl dotčené straně/jejím představitelům poskytnut prostor pro vysvětlení, které by umožňovalo divákům vytvořit si názor na základně informací z obou stran. Na základě dostupných informací nemůže analýza na danou otázku věcně odpovědět.

- V upoutávce na debatu eurolídrů devíti nejsilnějších stran byl akcentován potenciální problém pouze u jednoho z představitelů kandidujících subjektů, respektive bývalé firmy předsedy jednoho z kandidujících subjektů A. Babiše. Tím upoutávka de facto připsala hnutí ANO negativní konotaci a znevýhodnila je ve srovnání s ostatními kandidujícími subjekty, které tak byly již před započítáním klíčové předvolební debaty zvýhodněny. Upoutávku je třeba chápat jako samostatný narativní celek, u kterého nelze poukazovat na vyvažující strategie, které užil moderátor v samotné debatě. Vzhledem k tomu, že se jednalo pouze o jediný výskyt dané upoutávky a nedocházelo tak k opakované multiplikaci negativního rámce, lze z pohledu Vysílacího zákona hovořit jen o dílčím pochybení, které nemá charakter přestupku.

„Ptát se samozřejmě budu i na společnost Agrofert, tedy na bývalou i budoucí firmu českého premiéra Andreje Babiše, jestli náhodou i ona se nepodílí částečně na výrobě nekvalitních potravin, které v EU jíme.“ (15. 5. 2019, 16:41).

- Reportáž o tématech migrace a dvojí kvalitě potravin vyznívá vůči SPD jednostranně negativně, jelikož spojuje nenávistné projevy a dezinformace o těchto tématech s hnutím Tomia Okamury. V příspěvku ale nedostali prostor představitelé či sympatizanti hnutí ani žádné jiné oponentní hlasy (20. 5. 2019, 0:56). Místo označeného původce dezinformací T. Okamury interpretoval sdělení uvedené v jeho volebních novinách K. Kartous, který došel k závěru, že jde o šíření poplašné zprávy. Je ovšem otázkou, co pod oním „klikacím (zavádějícím/manipulativním) titulkem“ komunikoval vlastní text, resp. jeho autor. Nelze ovšem vyloučit, že po oslovení redakcí reagovat odmítl. Až odpověď na tuto otázku by mohla vést ke konstatování, že došlo k porušení Vysílacího zákona tím, že nebyl dotčenému subjektu poskytnut prostor pro vysvětlení jeho postoje. Na základě dostupných informací nemůže analýza na danou otázku věcně odpovědět.

*„Jídlo a migrace. Dvě témata, která nakonec ovládla českou kampaň před evropskými volbami. Obě zdůrazňuje většina politických uskupení, která mají šanci křeslo europoslance získat. Jenže i o těchto tématech se šíří řada nepravd a lží a leckdy i od samotných politiků. Důvod, proč znovu varovat Evropu.“
„Tomio Okamura opět vydal svoje předvolební noviny. Říká jim „nezávislé,“ tiskne jich 3 miliony kusů, a hlavní titulek pro tentokrát zní „Evropská unie nás nutí jíst zkažené maso a nekvalitní potraviny.“*

Bohumil Kartous, mluvčí Českých elfů: „*Já se domnívám, že v téhle úrovni se skutečně už jedná o podezření na trestní čin, protože to je zcela nepochybně informace, která je nepravdivá a vlastně to může dávat, řekněme, podezření, že ten člověk šíří poplašnou zprávu.*“

„*A navíc o SPD ví i evropsští partneři. České úřady informaci o šíření nepravdy poslaly do online systému varování. Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám do systému včasného varování vložilo informaci o tom, že dvojí kvalita potravin je v období před volbami do Evropského parlamentu diskutovaným tématem, přičemž protiunijní strany akcentují v dané věci negativní roli EU.*“

Jonáš Syrovátka, Prague Security Studies Institute: „*Primární šířitel dezinformací vlastně nejsou ty weby jako takové, ale když se vlastně podíváme na ty manipulace, které se objevily, třeba vlastně dva roky, nebo tři roky staré fotky muslimů z Teplic, to jsou dezinformace, které vytváří sama SPD a které využívá jako součást svojí volební kampaně*“ (20.5.2019, 0:56-2:30).

„*A tak jsme si nejprve v MF Dnes a pak na Idnesu mohli přečíst, že Švédové nezvládají integraci, a proto se děti přistěhovalců budou víc učit v arabštině. Hoax pak dál šířil opět Tomio Okamura. Přidal fotku ne ze Švédska, ale z Kašmíru, a vytvořil tak prostor pro nenávist komentujících: „Ani za 600 let se Evropě nepodařilo integrovat smažky!“ „Ty hovada se dostanou ke zbraním a je to tu. Nikdo nesmí diktovat, co a jak, zbohem.“*“ (20.5.2019, 03:16)

- Rubrika Den očima..., která se svým pojetím blíží žánru politické satiry neodpovídá definici zpravodajství jako deskriptivního či analyticko-syntetického popisu reality oproštěného od hodnotících, emocionálně manipulativních editoriaálních postupů. Odráží ale dlouhodobý trend rozpouštění pevně daných žánrových hranic televizního zpravodajství, které se stále více otevírá nejen prolínání zpravodajských a publicistických prvků, ale integruje i narativní prvky typické pro zábavné a fiktivní žánry (Gripsrud, 1995; Moran, 2004). V tomto smyslu nelze uvedené pojetí pořadu chápat jako porušení Vysílacího zákona.

3.1.2 Reportéři Seznamu

Reportéři Seznamu pokrývají souhrn klíčových témat zpravodajské redakce Seznamu. Pořad přináší pohled do newsroomu redakce. Ukazuje, proč a jak zprávy vznikly. Autoři reportáží čelí otázkám, které jejich zprávy vyvolaly. Stopáž pořadu je 30 minut. Do analýzy byly zařazeny 3 relace odvysílané 26. 4., 6. 5. a 20. 5. 2019. Relevantní příspěvky byly přítomny ve dvou květnových vydáních, identifikovali jsme celkem 5 relevantních příspěvků.

3.1.2.1 Reprezentace EU a voleb do EP

Agenda Evropské unie byla přítomna ve dvou analyzovaných relacích ve třech příspěvcích (tab. 11, 12), vždy v domácím kontextu. Jeden z těchto příspěvků také tematizoval agendu voleb do Evropanlamentu (tab. 13).

Tabulka č. 21: Zastoupení příspěvků tematizujících EU (N = 5)

	počet	v %
unijní rámec	3	60 %
mimounijní rámec	2	40 %
celkem	5	100 %

Tabulka č. 12: Tematická struktura příspěvků tematizujících EU (N = 3)

tematická struktura příspěvků o EU	počet	v %
cesty europoslance Kohlíčka do Ruska a na Krym a způsob jejich financování	1	33 %
problémy se zneužíváním dotací na sociální bydlení, na které české úředníky upozornila i Evropská komise	1	33 %
problém s bezbariérovými vstupy do státních budov, což dokládá příklad kandidáta do voleb do EP, který nebyl vpuštěn do sídla Státní volební komise na losování čísel pro Eurovolby	1	33 %
celkem	3	100 %

Pozn.: Zahrnuje pouze příspěvky, ve kterých představovala eurounijní agenda hlavní téma.

Tabulka č. 13: Struktura příspěvků podle zacílení na volby do EP (N = 5)

	počet	v %
agenda voleb do EP představuje vedlejší téma příspěvku	1	20 %
příspěvky tematizovaly mimovolební agendu týkající se kandidujících subjektů či EU	4	80 %
celkem	5	100 %

Z pohledu zadání, respektive výzkumných otázek je podstatné, že se Reportéři Seznamu vyhnuli návodnému rámování EU. Pro/proti eurounijní rámování zahrnující popis institucionálního chování orgánů EU, resp. chování jejich představitelů, nenesl žádný příspěvek.

3.1.2.2 Reprezentace kandidujících subjektů

Analýzu způsobů, jak Reportéři Seznamu referovali o kandidujících subjektech, jsme rozdělili do dvou dílčích celků. První popisuje intenzitu referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, druhá subanalýza sledovala zastoupení představitelů jednotlivých subjektů ve vysílání, a to jak z pohledu jejich frekvenčního výskytu, tak i podílu na celkové stopáži pořadu.

3.1.2.3 Reference o kandidujících subjektech

Reportéři Seznamu referovali pouze o dvou kandidujících subjektech – ANO a KSČM. O hnutí ANO se mluvilo v souvislosti s ukončením jedné z provozoven Pražského řeznictví, které spadá do holdingu Agrofert. Reference o hnutí ANO nesly jak neutrální, tak negativní valenci⁴.

I tematizace KSČM nesla neutrální i negativní reference⁵. Politická strana, za kterou kandidoval Jan Povýšil z příspěvku o problémech s bezbariérovými vstupy do státních budov, nebyla explicitně zmíněna (tab. 14, 15, 16).

Tabulka č. 14: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 5)

	celkem	
	počet	v %
ANO	3	60 %
KSČM	2	40 %
celkem	5	100 %

Tabulka č. 15: Obsahová struktura referencí (N = 5)

témata referencí	počet	v %
v Praze-Holešovicích končí jedna z provozoven Pražského řeznictví, které spadá do holdingu Agrofert	2	40 %
cesty europoslance Kohlíčka do Ruska a na Krym a způsob jejich financování	2	40 %
rozhovor s reportérem Seznamu Radkem Nohlem o podezřelých obchodech společnosti Pražská plynárenská, které začala vyšetřovat policie a o odpovědnosti politiků hnutí ANO, kteří seděli v Dozorčí radě společnosti.	1	20 %
celkem	5	100 %

⁴ a/ „Ve stejné době, kdy vláda premiéra Andreje Babiše oznamuje čím dál větší deficity veřejných financí, končí jedna z prestižních částí jeho soukromého byznysu. Rok po svém otevření ukončila provoz prodejna masa uzenin v pražských Holešovicích, která spadá do koncernu řeznictví holdingu Agrofert.

b/ Hnutí bylo také zmíněno v příspěvku o podezřelých obchodech společnosti Pražská plynárenská, také v negativním kontextu. „ANO vstupovalo do politiky s tím, že vymýtí politické trafiky, což nedokázalo, naopak usazuje své nominanty do dozorčích rad státních či polostátních firem, za což inkasují stamilionové odměny. Představitelé ANO v dozorčí radě Pražské plynárenské věděli, že zde dochází k daňovým únikům“.

⁵ Jednalo se o cesty europoslance Kohlíčka do Ruska a na Krym. „Europoslanec Kohlíček podnikl již 7 cest do Ruska a na Krym, náklady si nechává hradit organizacemi, jejichž zájmy jdou často proti oficiální politice ČR, nechává se tak jimi využívat a nahrává ruské propagandě, s jejímiž názory souzní.“

Tabulka č. 16: Valence⁶ referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 5)

	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ANO			2	67 %	1	33 %	3	100 %
KSČM			1	50 %	1	50 %	2	100 %
celkem			3	60 %	2	40 %	5	100 %

3.1.2.4 Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů

Pouze v příspěvku z 6. 5. 2019 hovořil 18 sekund ze záznamu europoslanec J. Kohlíček (KSČM). Žádná další promluva představitele kandidujících subjektů se ve vysílání nevyskytla.

3.1.2.5 Kvalitativní analýza profesních pochybení

V reportáži odvysílané 6.5. (0:44-3:10) nezaznělo upozornění, že formálně není A. Babiš majitelem holdingu Agrofert. Jakkoliv je daná problematika složitější, bylo by vhodné zařadit poznámku, že z pohledu českého práva není A. Babiš majitelem společnosti Agrofert. Uvedená informace tak není úplná, resp. je nepravdivá.

Reportérka Seznamu: „*Ve stejné době, kdy vláda premiéra Andreje Babiše oznamuje čím dál větší deficit veřejných financí, končí jedna z prestižních částí jeho soukromého byznysu. Rok po svém otevření ukončila provoz prodejna masa uzenin v pražských Holešovicích, která spadá do koncernu prémiových řeznictví holdingu Agrofert.*“ (6. 5. 2019, 0:44).

Z pohledu příspěvku jako celku, jde o dílčí nepřesnost, která plyne z nejasností týkajících se vlivu A. Babiše na svěřenské fondy, do kterých přesunul společnost Agrofert. Toto pochybení neovlivnilo zásadním způsobem hlavní poselství a argumentaci reportáže. Jinými slovy, daný nedostatek neposkytuje dostatečné důvody k zahájení řízení o přestupku, respektive ke konstatování, že byl porušen Vysílací zákon.

---

⁶ Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

3.1.3 Sněmovní 4

Sněmovní 4 představuje aktuálně publicistický pořad, který prostřednictvím reportáží a komentářů parlamentní scény přibližuje svět profesionální politiky. Stopáž pořadu je přibližně 30 minut. Do analýzy byla zahrnuta jedno vydání z 1. 5. 2019, ve kterém se vyskytlo 7 relevantních příspěvků.

3.1.3.1 Reprezentace EU a voleb do EP

Agenda Evropské unie byla přítomna pouze v 1 ze 7 relevantních příspěvků daného pořadu. Tento příspěvek zároveň jako jediný tematizoval volby do Evropského parlamentu. Jednalo se o sestřih z předvolebních spotů Pirátské strany, který byl konfrontován s klipem nadace Člověk v tísni. Z pohledu zadání je podstatné, že se příspěvek vyhnul návodnému rámování EU.

Tabulka č. 37: Zastoupení příspěvků tematizujících EU (N = 7)

	počet	v %
unijní rámec	1	14 %
mimounijní rámec	6	86 %
celkem	7	100 %

3.1.3.2 Reprezentace kandidujících subjektů

Analýzu způsobů, jak pořad Sněmovní 4 referoval o kandidujících subjektech, jsme rozdělili do dvou dílčích celků. První popisuje intenzitu referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, druhá subanalýza sledovala zastoupení představitelů jednotlivých subjektů ve vysílání, a to jak z pohledu jejich frekvenčního výskytu, tak i podílu na celkové stopáži pořadu.

3.1.3.3 Reference o kandidujících subjektech

Sněmovní 4 referovala výhradně o subjektech zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR (tab. 18). Počet referencí o kandidujících subjektech byl nízký a nijak podstatně mezi nimi nediferencoval. Vůbec se nevyskytly reference o ČSSD a SPD. Tematická struktura referencí i jejich valenční vyznění nezakládá důvody konstatovat porušení Vysílacího zákona (tab. 19, 20). Vzhledem k nízkému pokrytí relevantní agendy nelze z pohledu referenčního pokrytí hovořit o narušení vyváženého přístupu do vysílání.

Tabulka č. 18: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 21)

	celkem	
	počet	v %
KDU-ČSL	4	19 %
ANO	4	19 %
ODS	4	19 %
Piráti	3	14 %
STAN	3	14 %
TOP 09	2	10 %
KSČM	1	5 %
celkem	21	100 %

Tabulka č. 19: Obsahová struktura referencí (N = 21)

témata referencí	počet	v %
reportáž o zvolení nového předsedy KDU-ČSL, osobnostní profil Marka Výborného, možní koaliční a volební partneři KDU-ČSL	8	38 %
reportáž o naplňování předvolebních slibů Andreje Babiše a hnutí ANO v souvislosti s Národním investičním plánem vlády.	5	24 %
sestřih výroků opozičních poslanců v parlamentní diskuzi o zavedení 3. vlny EET	3	14 %
reportáž o cestě Andreje Babiše do Severních Čech	2	10 %
reportáž o poslankyni Pirátů Olze Richterové a možnosti skloubení role poslankyně a matky kojence	1	5 %
reportáž z představení nové knihy Václava Klause st.	1	5 %
sestřih z předvolebních spotů Pirátské strany před eurovolbami	1	5 %
Celkem	21	100 %

Tabulka č. 20: Valence⁷ referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 21)

	pozitivní		negativní		Neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
KDU-ČSL					4	100 %	4	100 %
ANO	1	25 %	1	25 %	2	50 %	4	100 %
ODS	1	25 %			3	75 %	4	100 %
Piráti					3	100 %	3	100 %
STAN	1	33 %	1	33 %	1	33 %	3	100 %
TOP 09	1	50 %	1	50 %			2	100 %
KSČM					1	100 %	1	100 %
Celkem	4	19 %	3	14 %	14	67 %	21	100 %

3.1.3.4 Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů

Vzhledem k tomu, že většina příspěvků netematizovala domácí volební kampaň do EP a počet příspěvků týkajících se vnitropolitické agendy byl nízký, nelze hovořit o kvantitativně signifikantních rozdílech při prezentaci kandidujících subjektů. Nejvyšší, více než tříminutový prostor, dostali představitelé ANO a Pirátů (tab. 21). Pořad primárně naplnil povinnost zprostředkovat klíčová politická témata a jejich nositele, aniž by výrazně defavorizoval relevantní kandidující subjekty. Problematická ale byla absence představitelů ČSSD a SPD. Z příspěvku explicitně neplyne, zda jejich vyjádření bylo odmítnuto, či zda nebylo redakcí požadováno.

⁷ Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

Tabulka č. 21: Počet promluv, stopáž a průměrná délka promluv dle kandidujících stran (N = 13)

strana	mluvčí strany	celková stopáž promluvy
KDU-ČSL	Marek Výborný (předseda strany)	36 s
KDU-ČSL	Jiří Čunek	39 s
KDU-ČSL	Pavel Bělobrádek	50 s
KDU-ČSL	Marián Jurečka	6 s
ODS	Petr Fiala (předseda strany)	7 s
ODS	Zbyněk Stanjura (2x)	1 min 4 s
ANO	Andrej Babiš (2x), (předseda strany)	2 min 41 s
ANO	Klára Dostálová	21 s
Piráti	Olga Richterová	2 min 56 s
Piráti	Mikuláš Ferjenčík	35 s
KSČM	Hana Aulická Jírovcová	3 s

3.1.3.5 Kvalitativní analýza profesních pochybení

Manipulativní editace s defavorizujícími dopady, které jsou důsledkem užití tzv. zjemnělé formy agrese (ironie, sarkasmus)

Reportáž konfrontovala investiční plány a sliby A. Babiše s realitou vybraných míst libereckého kraje (Liberecko, Ralsko), rok poté, co je premiér vyslovil (1. 5. 2019, 0:17-9:15). Materiál byl sestřihán tak, že reprezentoval autorský pohled na realističnost slibů A. Babiše. Na úrovni daného pojetí žánru reportáže nemá smysl posuzovat její vyváženost a je proto až sekundární, že s výjimkou ředitele ND Jana Buriana nebyly zastoupeny žádné hlasy, které by hovořily ve prospěch ironizovaného „národního investičního plánu“. Převažovala věcně založená skepse a kritika.

Autorské pojetí reportáže bylo postaveno jak v rovině audiální, tak vizuální na ironickém popisu a interpretaci premiérových aktivit. Tento dominantní rámec byl akcentován narativně imperativní tečkou v podobě závěrečného ironického echa. Autor zde pointoval reportáž za pomoci postprodukčně upravené věty A. Babiše, která byla využita za pomoci sémantické krádeže, resp. přesunu plánu reality dané promluvy – *my sme nic neslibovali, my sme nic neslibovali, my sme nic neslibovali* (9:10).

I zde platí výše uvedená poznámka týkající se rozpouštění a prolínání žánrových hranic. Užitá ironie a sarkasmus posilované užitím hudebního podkresu (Pink Floyd: Money) odpovídá široké programové specifikaci daného televizního programu jako *informačně-zábavního*. Daná publicistická interpretace z významňovala subjektivní pohled tvůrců, kteří ale pracovali s reálnými lokacemi, ději a probíhajícími procesy, jež podrobili kriticko-reflexivnímu hodnocení. Nelze tak hovořit o šíření lživých informací či poškozování obrazu oslovených aktérů v rámci daného žánru a formátu. V tomto smyslu nedošlo k porušení Vysílacího zákona.

3.1.4 Šťastné pondělí

Pořad Šťastné pondělí je vysílatelem prezentován jako „satirický“. J. Šídlo vybírá a komentuje události uplynulého týdne, které by neměly zapadnout. Stopáž pořadu nepřekračuje 30 minut.

Do analýzy vstoupila dvě vydání pořadu z 27. 4. a 29. 4. 2019, ve kterých bylo identifikováno 6 relevantních příspěvků. Žádný z nich netematizoval agendu Evropské unie, ani voleb do Evropského parlamentu. Prezentujeme proto jen analýzu reprezentace kandidujících subjektů.

3.1.4.1 Reprezentace kandidujících subjektů

Analýzu způsobů, jak pořad Šťastné pondělí referoval o kandidujících subjektech, jsme rozdělili do dvou dílčích celků. První popisuje intenzitu referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, druhá subanalýza sledovala zastoupení představitelů jednotlivých subjektů ve vysílání, a to jak z pohledu jejich frekvenčního výskytu, tak i podílu na celkové stopáži pořadu.

3.1.4.2 Reference o kandidujících subjektech

Pořad referoval téměř výhradně o subjektech zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR (tab. 22, 23). Dominovaly reference o hnutí ANO a SPD.

Tabulka č. 22: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 26)

	celkem	
	počet	v %
ANO	10	38 %
SPD	10	38 %
ČSSD	2	8 %
TOP 09	1	4 %
KSČM	1	4 %
APAČI 2017	1	4 %
ČS	1	4 %
celkem	26	100 %

Tabulka č. 23: Obsahová struktura referencí (N = 26)

témata referencí	počet	v %
reportáž z pražské demonstrace vlasteneckých hnutí	7	27 %
rezignace ministra spravedlnosti Kněžínska, jmenování Marie Benešové novou ministryní	6	23 %
schválení zákona o zdanění církevních restitucí + výroky o církevních restitucích	6	23 %
volby Rady Českého rozhlasu, návržení kandidáti jednotlivých stran + rozhovor s Barborou Kořánovou	4	15 %
konflikty ve vlasteneckém hnutí (SPD)	3	12 %
celkem	26	100 %

Většina referencí nesla negativní vyznění (54 %), což odpovídá kriticko-satirickému formátu pořadu (tab. 24). Vzhledem k nízkým četnostem postrádá porovnání podílu negativních valencí u jednotlivých subjektů interpretační hodnotu. Některé z těchto negativních referencí jsou zajímavé především z pohledu profesní etiky a budeme se jim proto věnovat v poslední podkapitole – kvalitativní analýze profesních pochybení.

Tabulka č. 24: Valence⁸ referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 26)

	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ANO	2	20 %	4	40 %	4	40 %	10	100 %
SPD	1	10 %	6	60 %	3	30 %	10	100 %
ČSSD			1	50 %	1	50 %	2	100 %
TOP 09					1	100 %	1	100 %
KSČM			1	100 %			1	100 %
APAČI 2017			1	100 %			1	100 %
ČS			1	100 %			1	100 %
celkem	3	12 %	14	54 %	9	35 %	26	100 %

3.1.4.3 Reprezentace kandidujících subjektů prostřednictvím jejich představitelů

Vzhledem k nulovému pokrytí eurounijní agendy a voleb do EP i vzhledem k nízké frekvenci pokrytí kandidujících subjektů a jejich představitelů (tab. 25) postrádá kvantitativní analýza interpretační hodnotu. Na úrovni dvou vydání pořadu nelze uvažovat v kategoriích vyváženosti, respektive usuzovat na ne/porušení Vysílacího zákona.

Tabulka č. 25: Počet a délka promluv zástupců kandidujících subjektů podle jejich stranické afiliace (N = 11)

strana	jméno mluvčího	celkem	
		afiliace	stopáž promluvy
ANO	Barbora Kořanová	poslankyně	4 min 28 s
ANO	Andrej Babiš	předseda vlády a hnutí ANO	10 s
ANO	Marie Benešová	nová ministryně spravedlnosti za hnutí ANO	19 s
ANO	Helena Válková	bývalá ministryně spravedlnosti a poslankyně za hnutí ANO	16 s
ANO	Robert Pelikán	bývalý ministr spravedlnosti za hnutí ANO	8 s
ČSSD	Antonín Staněk	ministr kultury za ČSSD	10 s
ČSSD	Lubomír Zaorálek	poslanec ČSSD	7 s
SPD	Tomio Okamura (2x)	předseda SPD	62 s
KSČM	Zdeněk Ondráček	poslanec KSČM	4 s
KSČM	Stanislav Grospič	poslanec KSČM	4 s
celkem			6 min 48 s

⁸ Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

3.1.4.4 Kvalitativní analýza profesních pochybení

Klíčovou otázkou, jejíž zodpovězení je nezbytné pro rozhodnutí, zda J. Šídlo respektoval pravidla profesní objektivit, se týká formátu, resp. žánru. Pořad představuje hybridní žánr, ve kterém se prolínají zpravodajsko-publicistické prvky s politickou satirou, která volně přechází do zábavného žánru. Zde již nelze uplatňovat kritéria profesní objektivit. Odhad efektivity dále uvedených pochybení/defavorizací, týkajících se zvláště SPD a hnutí ANO, na volební chování je ale mimo možnosti dané analýzy.

Analýza vycházela z toho, že jde o publicistický pořad, a proto identifikovala následující profesní pochybení:

a/ dehonestací, urážlivé označování aktérů s defavorizujícími dopady

Moderátor se dotkl intelektuální kapacity radního ČRo označením, které je v češtině vnímáno jako dehonestující. Vysílací zákon v tomto ohledu nspecifikuje hranici, za kterou lze uvažovat o porušení „fairnes faktoru“ v pořadech definovaných jako *politická satira*. Obecně ale platí, že by se žádné mediální komunikáty neměly hanlivým způsobem dotýkat jak fyzického, tak mentálního stavu dotčených subjektů. V daném případě navíc nebylo negativní hodnocení mentální kapacity dotčeného doloženo.

Moderátor Jindřich Šídlo: „*Můžeme se věnovat volbě členů Rady Českého rozhlasu, o níž už tu byla řeč nedávno, a my jsme vás tehdy preventivně informovali, že do Rady, která dohlíží na veřejnoprávní rádio, bude zvolen jistý Kňourek, což je řekněme zástupce hloupějšího křídla SPD, pokud může mít SPD hloupější křídlo.*“ (27.4., 1:05)

Moderátor Jindřich Šídlo: „*Jak asi víte, Okamura se teď dostal do konfliktu s webem Aeronet, ale ve skutečnosti spíš se svými bývalými členy, což jsou vesměs taky dost neuvěřitelní pitomci, kteří ale svého bývalého šéfa dokonale znají... A tady začínají pro Okamuru skutečně velké problémy a okecat to jen tak nepůjde.*“ (3:48, 27. 4. 2019)

Pro posouzení ne/přijatelnosti daného moderátorova postupu je důležitá také lokální/národní žurnalistická kultura, respektive obecně přijaté normy chování novinářů vůči veřejným osobám.

Jak známo, domácí soudy již judikovaly mnohokrát ve spojitosti s různými kauzami, že poslanci (politici) jako veřejné osoby musí snést vyšší míru kritičnosti. Vzhledem k tomu, že byl radní Kňourek zvolen PS PČR za člena Rady ČRo a je honorován z poplatků, které vybírá ČRo na základě zákona od veřejnosti, lze jej považovat za „veřejnou osobu“.

b/ nekorektní, manipulativní interpretace s defavorizujícími dopady (např. zkreslování výroku)

Moderátor v rozporu s tvrzením dotčené osoby dovozuje její budoucí zcela protichůdné jednání, aniž uvádí jedinou indicii pro tuto interpretaci. I v tomto případě platí kulturní podmíněnost přijatelnosti takového zkreslení, které by mohlo mít i širší společenské dopady.

Moderátor Jindřich Šídlo v reakci na vyjádření Marie Benešové, že nechystá odvolání nejvyššího státního zástupce:

- *„Jinými slovy, Pavel Zeman už se může balit. A vy všichni pod ním taky, šup, šup.“*
(10:04, 29. 4. 2019)
- *„Benešová byla instalovaná proto, aby vysekala Andreje Babiše z kauzy Čapí hnízdo.“*
- *„Marie Benešová se bude snažit o výměnu vrchního státního zástupce v Praze, aby mohla být ovlivňována kauza Čapí hnízdo. Jejím slovům, že nebude zasahovat do soustavy státních zástupců, se nedá věřit.“* (10:04, 29. 4. 2019).

3.1.5 Záhady Josefa Klímy

Investigativní reportér, jeho tým pátrá na základě nových stop v „živých“ i odložených případech, které svého času dominovaly novinovým titulům. Pořad má stopáž přibližně 25 minut. Do naší analýzy bylo zařazeno celkem 5 vysílání z 26. 4., 28. 4., 5. 5., 12. 5. a 19. 5. 2019. Relevantní příspěvky byly nalezeny ve dvou z nich – z 28. 4. a 5. 5. 2019. Jednalo se o 3 příspěvky, z nichž žádný neakcentoval agendu Evropské unie ani voleb do Evropského parlamentu.

3.1.5.1 Reference o kandidujících subjektech

Ve sledovaných vydáních pořad referoval pouze o dvou kandidujících subjektech – hnutí ANO a ČSSD (tab. 26). Témata referencí sumarizuje tabulka 27.

Tabulka č. 26: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 6)

	celkem	
	Počet	v %
ANO	5	83 %
ČSSD	1	17 %
celkem	6	100 %

Tabulka č. 27: Obsahová struktura referencí (N = 6)

témata referencí	počet	v %
glosa Daniela Kroupy o fungování spravedlnosti v demokratické zemi a trestním stíhání Andreje Babiše	4	67 %
glosa Alexandra Mitrofanova o "hejkalech a ježibabách ve vládě"	1	17 %
připomínka sedmiletého výročí, kdy byl přistižen David Rath se šesti miliony v krabici od vína	1	17 %
Celkem	6	100 %

Negativní valence referencí (tab. 28) adresované hnutí ANO tematizovaly: glosy D. Kroupy a A. Mitrofanova, které negativně referovaly o premiérovi A. Babišovi, respektive zpochybňovaly profesní integritu ministryně spravedlnosti M. Benešové.

V první glose D. Kroupa *interpretoval* personální změny v policii a na Ministerstvu spravedlnosti jako *pokus ovládnout policii, účelové odstavení ministra spravedlnosti, instalaci osoby, která má blízko k prezidentovi* a položil otázku, zda paní Benešová nebude *ministryní za zastavení trestního stíhání proti panu Babišovi*? Uvedené provokativní otázky a hodnotící soudy zcela odpovídají danému žánru, komentativní povaze glosy. D. Kroupa komentoval děje, které se skutečně odehrály a nabídl jejich autorskou interpretaci, která představuje jeden z možných pohledů. Vzhledem k formátu pořadu nelze při jeho hodnocení mechanicky uplatňovat statistickou vyváženost.

- *Můžeme tomu věřit (naplňování spravedlnosti) také u nás? Kde trestně stíhaný premiér první, co učiní, je že se pokusí ovládnout policii, která vyšetřuje jeho případ? Můžeme tomu věřit u nás, kde v okamžiku, kdy policisté předají spis státnímu zastupitelství, premiér odstaví ministra spravedlnosti, který se nedopustil žádného pochybení, a na jeho místo chce instalovat osobu, o které je známo, že má blízko*

k prezidentovi, a která prý bojovala proti korupci – paní Benešovou. (...) Můžeme věřit tomu, že paní Benešová bude skutečnou ministryní spravedlnosti, a ne ministryní za zastavení trestního stíhání proti panu Babišovi? (28.4.2019, 14:40).

Druhá glosa A. Mitrofanova byla v expoziční části vystavěna na citacích a parafrázích autentických výroků A. Babiše a M. Benešové. Gosátor užil standardní techniku komparace uvedených výroků a upozornil na jejich rozporuplný vztah či přesněji nepřesvědčivou argumentaci obou citovaných politiků. Vzhledem k audiovizuální povaze dané glosy doprovázel a posiloval autor svou argumentaci i nonverbálně. Její originální tištěná podoba uveřejněná na Novinkách.cz tuto nonverbální „dointerpretaci“ vyžadovala.

I v případě této glosy platí výše uvedený závěr. Žánr glosy vychází z prezentace subjektivního názoru autora. A. Mitrofanov glosoval reálné výroky, přičemž se vyvaroval označení, která by hrubě poškozovala pověst dotčených. Skutečnost, že využil výroky A. Babiše a M. Benešové k vlastní interpretaci odpovídá danému žánru.

Jinými slovy, žánr a formát daného pořadu předpokládá hodnotící postoj glosátora. Vyvážený komentář/glosa je *contradiction in adjecto*. Vzhledem k frekvenci, s jakou je pořad nasazován do vysílání, dává smysl posuzovat jeho vyváženost v širším časovém intervalu.

Tabulka č. 28: Valence⁹ referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 6)

	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ANO			3	60 %	2	40 %	5	100 %
ČSSD					1	100 %	1	100 %
celkem			3	50 %	3	50 %	6	100 %

3.1.5.2 Reprezentace kandidujících subjektů skrze jejich představitele

V pořadu se nevyskytovali reprezentanti kandidujících subjektů.

⁹ Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

3.1.6 Důvěra v českou justici

Seznam.cz TV odvysílala 21. 5. 2019 od 18.30 více než hodinovou tematickou diskusi, která v prvním plánu reagovala na demonstraci pořádanou proti jmenování M. Benešové ministryní spravedlnosti, která se konala na Václavském náměstí. Pořad odpovídal žánru aktuální publicistiky a kombinoval živé reportážní vstupy Z. Černé z Václavského náměstí se studiovou diskuzí a předtočenými videozáznamy. Ve studiu moderoval diskusi P. Horký.

Mluvčí a respondenti, kteří vystupovali v pořadu:

Filip Horký	redaktor Seznam.cz TV
Zuzana Černá	redaktorka Seznam.cz TV vystupující živě na demonstraci
Daniela Kovářová	bývalá ministryně spravedlnosti
Václav Dolejší	politický redaktor Seznam.cz TV
Mikuláš Bek	senátor a rektor Masarykovy univerzity
obyvatelé Lišan na Lounsku	
obyvatelé Lovosic	
Petr Holub	politický komentátor

Popsaná sestava respondentů a komunikační kanály, které dostali k dispozici, naznačují snahu tvůrců pořadu poskytnout vyvážený a věcný pohled na relativně složitou, a především společensky vypjatou situaci probíhající tři dny před volbami do EP. Není ale v možnostech dané analýzy posuzovat dopady daného pořadu na volební chování. Můžeme jen posoudit, zda Seznam.cz TV respektovala elementární editoriaální pravidla.

Samotný komentovaný přenos z demonstrace je nutno chápat ve smyslu Vysílacího zákona jako naplnění zpravodajské povinnosti, která sledovala veřejný zájem diváků získat co nejkompletnější informace o významném projevu občanské nespokojenosti, jenž měl v předchozích týdnech i celospolečenskou rezonanci. Jinými slovy, v tomto smyslu odpovídalo zařazení komentovaného přenosu z dané demonstrace veřejnému zájmu.

Redakce zpravodajství Seznam.cz TV se rozhodla koncipovat přenos jako komentovaný a dala tak správně hlas širokému názorovému spektru „nezúčastněných“ či nezávislých komentátorů. Tento předpoklad nebyl, ale minimálně v případě D. Kovářové zcela oprávněný, což ostatně sama tato advokátka korektně deklarovala opakovaně ve svých komentářích, které vykazovaly neskrývané pochopení pro novou ministryni spravedlnosti. Postoje zbývajících dvou komentátorů nevykazovaly výrazný hodnotový spin pro jednu nebo druhou stranu sporu. Objevovala se jak skepse vůči efektům dané demonstrace, tak vůči stavu české justice. Jinými slovy, základní studiové schéma konverzace respektovalo požadavek vyvážené diskuse vycházející ze správného předpokladu, že vyváženost v tomto smyslu znamená dynamickou rovnováhu, která sleduje „homeostatickou logiku“.

Seznam.cz TV správně nepojala pořad jako předvolební stranickou konfrontaci, ale jako aktuální zpravodajsko-publicistický formát, problematičtější ale je, že nebyl osloven žádný

představitel strany, vůči které byla demonstrace zaměřena. Vznikla tak zjevná komunikační nerovnováha, jelikož celý pořad významově rámoval přenos demonstrace, měl povahu autonomního „kolektivního“ ikonického (audiovizuálního) znaku, který komunikoval imperativně jednu hodnotovou pozici. Šlo de facto o názor kolektivního aktéra, který byl komunikován nejen skrze transparenty, symbolické znaky v ikonickém prostředí televizní obrazovky, ale jako komplexní znak protestu proti... „Benešové, Babišovi a spol.“. Tento prvek hrál v celém popsaném komunikačním schématu významnou roli a de facto posouval vyváženou diskusi ve studiu v neprospěch skupiny, vůči které byla demonstrace zaměřena.

Při detailnějším pohledu lze identifikovat v konverzačním schématu pořadu následující relativně autonomní subdiskurzy, které se formovaly v prostředí následujících komunikačních kanálů:

- A/ „živá“ audiovizuální komunikace s respondenty ze studia,
- B/ audiovizuální záznam předtočených anketních rozhovorů,
- C/ „živý“ rozhovor z demonstrace,
- D/ audiovizuální přehled významných protivládních protestů (background tématu).

AD A/

První subdiskurz tvořili dva komentátoři a právní expert. Zvláště D. Kovářová a P. Holub opakovaně vyjadřovali skepsi vůči daným protestům a jejich budoucím společenským efektům, a také o devaluaci trestních stíhání. Jinými slovy nelze jejich komentáře chápat jako podporu jedné strany sporu. Součástí této subrozpravy byl i moderátor P. Horký, který řídil diskusi i dílčí rozhovory bez jakýchkoliv konverzačních faulů, jeho otázky vykazovaly dobrou přípravu a korektně zarámoval diskusi zobecňující otázkou, *v jakém stavu je domácí justice*.

AD B/

Druhý subdiskurz formovaly vox popy složené z anketních odpovědí obyvatel Lišan na Lounsku a obyvatel Lovosic. Výběr obou lokalit byl legitimován volební podporou prezidenta v těchto obcích a zaměstnavatelskou rolí podniku, který kdysi vlastnil A. Babiš. Pravděpodobně mělo jít o snahu částečně vyvážit homogenní názor demonstrantů postoji sympatizujícími s názory druhé strany. Pokud mělo jít skutečně o vyvažování naznačené nerovnováhy, pak se ne zcela vydařilo, jelikož anketa nevyzněla v neprospěch demonstrantů.

AD C/

Třetí subdiskurz představoval rozhovor se senátorem M. Bekem, rektorem MU, který otevřeně deklaroval porozumění důvodům, které vedly k demonstraci.

Z pohledu samotného zadání analýzy je třeba zdůraznit, že v pořadu nebyla téměř vůbec tematizována ani problematika voleb do EP, ani EU. Proto je v tomto smyslu naznačená analýza z pohledu zadání irelevantní. Je ale pochopitelné, že uvedený přenos z demonstrace představoval nepřehlédnutelný prvek volební kampaně, který měl z pohledu vyváženosti a objektivitě lehce interpretačně návodný charakter.

3.1.7 Výzva

Pořad Výzva představuje standardní formát postavený na rozhovorech s veřejně známými osobnostmi. Rozhovory vedli Jiří Kubík, Martina Spěváčková, Václav Dolejší, Tereza Willoughby, Jiří Hošek a Blanka Kubíková. Stopáž pořadu je necelých 30 minut. Seznam hostů pořadu přináší tabulka 29.

Do analýzy bylo zařazeno celkem 8 rozhovorů uskutečněných od 26. 4. do 24. 5. 2019. Relevantní příspěvky z hlediska zadání analýzy byly identifikovány v šesti rozhovorech. Celkem analýza identifikovala 30 relevantních příspěvků/analytických jednotek v podobě dotazů, replik a tematicky relevantních konverzačních sekvencí.

Tabulka č. 29: Hosté v relevantních příspěvcích pořadu

datum vysílání	host
26. 4. 2019	Václav Klaus ml., poslanec
30. 4. 2019	Václav Klaus st., bývalý prezident ČR
7. 5. 2019	Milan Hnilička, bývalý hokejový reprezentant, dnes poslanec hnutí ANO
10. 5. 2019	Tomáš Petříček, ministr zahraničí, místopředseda strany ČSSD
15. 5. 2019	Milan Eibl, analytik Transparency International
22. 5. 2019	Zdeněk Hřib, primátor Prahy, Piráti

3.1.7.1 Reprezentace EU a voleb do EP

Agendu tematizující kontext i vlastní mediální obraz subjektů, které kandidovaly do EP, jsme rozdělili do dvou hlavních dílčích subagend: (a) první, popisující problematiku fungování EU jako instituce, včetně obsahů týkajících se voleb do EP. Nezahrnovali jsme ale témata týkající se dílčí problematiky členských zemí EU, (b) druhá, rozsáhlejší subagenda zahrnovala příspěvky popisující mimovolební aktivity domácích politických subjektů kandidujících do EP. Tato subagenda vytvářela kontext kandidujícím subjektům, které zde byly popisovány většinou skrze jejich vnitropolitické aktivity, jež nesouvisely s předvolební kampaní. Eurounijní agenda, ať v domácím či unijním kontextu, byla přítomna v 5 z 8 analyzovaných relací a akcentovalo ji celkem 13 příspěvků/analytických jednotek (tab. 30, 31).

Tabulka č. 30: Zastoupení příspěvků tematizujících EU (N = 30)

	počet	v %
unijní rámec	13	43 %
mimounijní rámec	17	57 %
celkem	30	100 %

Tabulka č. 31: Tematická struktura příspěvků o EU (N = 13)

tematická struktura příspěvků o EU	počet	v %
vstup ČR do EU, bilancování, výhody/nevýhody, reformy, fungování EU	4	31 %
spory v pražské koalici	3	23 %
téma možného střetu zájmů Andreje Babiše	2	15 %
výzva premiérovi k zveřejnění auditu před volbami do EP	2	15 %
nová strana Václava Klause ml. a její postoj k EU	1	8 %
dezinformace před volbami do EP	1	8 %
celkem	13	100 %

Pozn.: Zahrnuje pouze příspěvky, ve kterých představovala eurounijní agenda hlavní téma.

Samotné agendě voleb do Evropského parlamentu se jako hlavnímu či vedlejšímu tématu věnovalo jen 10 % příspěvků z celku všech odvyšovaných relevantních materiálů (tab. 32).

Tabulka č. 32: Struktura příspěvků podle zacílení na volby do EP (N = 30)

	počet	v %
příspěvek tematizoval primárně volby do EP	3	10 %
příspěvky tematizovaly mimovolební agendu týkající se kandidujících subjektů či EU	27	90 %
celkem	30	100 %

Z pohledu zadání, respektive výzkumných otázek je podstatné, že se Výzva vyhnula návodnému rámování EU. Pro/proti eurounijní rámování zahrnující popis institucionálního chování orgánů EU, resp. chování jejich představitelů, nesly pouze dva protievropské příspěvky, které tematizovaly oslabování demokratického charakteru EU, který zdůrazňoval v obou příspěvcích bývalý prezident V. Klaus.

3.1.7.2 Reprezentace kandidujících subjektů

Analýzu způsobů, jak Výzva referovala o kandidujících subjektech, jsme rozdělili do dvou dílčích celků. První popisuje intenzitu referencí o jednotlivých kandidujících subjektech, druhá subanalýza sledovala zastoupení představitelů jednotlivých subjektů ve vysílání, a to jak z pohledu jejich frekvenčního výskytu, tak i podílu na celkové stopáži pořadu.

3.1.7.3 Reference o kandidujících subjektech

Daný pořad referoval téměř výhradně o subjektech zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR (tab. 33). Reference o koaličních vládních stranách překročily více než polovinu všech užitých referencí (55 %). Dominovaly zmínky tematizující hnutí ANO (35 %), což odpovídá nejen nejvyšší agentotvornosti vládního subjektu, ale více méně i jeho politické síle v poslanecké sněmovně.

Vzhledem k slabému pokrytí volební agendy nediferencovaly užití reference mezi zmíněnými subjekty tak jako v případě nevolební agendy. Četnosti jsou zde tak nízké, že jejich srovnání postrádá interpretační využitelnost. Z pohledu vysílacího zákona je podstatné, že nejintenzivnějšího referenčního pokrytí relevantních kandidujících subjektů se dostalo vládně

koaličním stranám, které opanovaly mimovolební agendu, a proto nelze hovořit o porušení Vysílacího zákona.

Tabulka č. 33: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 75)

	volby do EP jsou hlavním nebo vedlejším tématem		volby do EP nejsou hlavním nebo vedlejším tématem		celkem	
	počet	v %	Počet	v %	počet	v %
ANO	3	27 %	23	36 %	26	35 %
ČSSD	1	9 %	14	22 %	15	20 %
Piráti	3	27 %	10	16 %	13	17 %
ODS			12	19 %	12	16 %
TOP 09	3	27 %	1	2 %	4	5 %
STAN	1	9 %	1	2 %	2	3 %
Hlas			2	3 %	2	3 %
SPD			1	2 %	1	1 %
celkem	11	100 %	64	100 %	75	100 %

Většina referencí měla deskriptivní, neutrální vyznění (63 %). Negativní valenci nesla necelá pětina referencí (19 %). Za pozornost stojí zjištění, že vyšší podíl negativních referencí o hnutí ANO než o ČSSD (tab. 34) odpovídá obecně prokázanému vztahu mezi počtem příspěvků a podílem jejich negativity, který roste s rostoucím počtem příspěvků (Lengauer, Esser, Berganza, 2012; Freedman, Goldstein, 1999). Tematizován byl střet zájmů A. Babiše, slabá autonomie rozhodování členů ANO, zasahování premiéra do vyšetřování kauzy Čapí hnízdo, skutečnost, že premiér nedrží slovo, pochybnost o vládnutí s ANO.

Tabulka č. 34: Valence¹⁰ referencí o kandidujících subjektech: celý soubor (N = 75)

	pozitivní		negativní		neutrální		celkem	
	N	v %	N	v %	N	v %	N	v %
ANO	4	15 %	7	27 %	15	58 %	26	100 %
ČSSD	1	7 %	1	7 %	13	87 %	15	100 %
Piráti	5	38 %	1	8 %	7	54 %	13	100 %
ODS	1	8 %	3	25 %	8	67 %	12	100 %
TOP 09	2	50 %	1	25 %	1	25 %	4	100 %
STAN					2	100 %	2	100 %
Hlas			1	50 %	1	50 %	2	100 %
SPD	1	100 %					1	100 %
celkem	14	19 %	14	19 %	47	63 %	75	100 %

¹⁰ Pokud porušily uvedené postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

3.1.7.4 Reprezentace kandidujících subjektů skrze jejich mluvčí

Z představitelů kandidujících subjektů byli osloveni politici tří sněmovních subjektů, kteří dostali srovnatelný komunikační prostor. Absenci reprezentantů zbývajících kandidujících nejrelevantnějších (sněmovních) subjektů lze chápat jako jejich znevýhodnění (tab. 35). Jakkoliv nejde o formát, který se výlučně zaměřuje na rozhovory s politiky, měl by v horké fázi volební kampaně respektovat princip rovného a vyváženého přístupu relevantním subjektům. Jejich opominutí může před diváky vyvolávat dojem jejich nižší relevance ve srovnání se subjekty, které byly medializovány.

Tabulka č. 35: Stopáž promluv dle kandidujících stran

strana	jméno mluvčího	celkem	
		afiliace	stopáž promluv
ČSSD	Tomáš Petříček	ministr zahraničí, místopředseda strany	20 min 42 s
ANO	Martin Hnilička	poslanec	18 min 27 s
Piráti	Zdeněk Hřib	primátor Prahy	17 min 7 s
celkem			56 min 16 s

3.1.7.5 Kvalitativní analýza profesních pochybení

Manipulativní nedoložené tvrzení z doslechu s defavorizujícími dopady

Nejednalo se o přestupek, ale spíše o nedoložené tvrzení, které mohlo poškodit dva koaliční subjekty. Vzhledem k opakovaným problémům s financováním sportovních aktivit byla moderátorova kriticko-skeptická perspektiva obhajitelná a reprezentovala veřejný zájem. Bez důkazů, ze kterých tato kritika vycházela, jde ale jen o insinuační praxi, která mohla poškodit mediální obraz dotčených subjektů.

Moderátor komentoval vznik Agentury pro financování sportu:

„Někdo to, pane poslanče, vykládá tak, že celé se to děje proto, aby ty peníze do sportu, které dlouhodobě má pod kontrolou hlavně sociální demokracie na Ministerstvu školství. Aby je vlastně dostala pod kontrolu, dostalo pod kontrolu hnutí ANO.“ (7. 5. 2019, 11:51).

3.1.8 Duel

Duel Seznam.cz TV představuje jako pořad, ve kterém dva hosté s rozdílnými názory a argumenty diskutují o nejsledovanějších problémech české společnosti. Délka pořadu dosahuje necelých 30 minut a je vysílán v 13:00.

Ve zkoumaném období od 26. 4. do 23. 5. 2019 Seznam.cz TV odvysílala celkem 11 relací, ze kterých bylo 7 relevantních z hlediska zadání analýzy (diskutovali představitelé politických stran a hnutí kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu). Dvě z těchto debat představovaly nestandardní/speciální formát: a/ debata z 26. 4. 2019 tematizovala bilancování koaliční vlády ANO a ČSSD v souvislosti s nejnovější zprávou Nejvyššího kontrolního úřadu. V debatě vystoupil místopředseda senátu za ČSSD Milan Štěch a senátor za Pirátskou stranu, Lukáš Wagenknecht; b/ debata z 23. 5. 2019 se věnovala analýze kontroverzního návrhu na umístění problémových dětí do diagnostických ústavů na žádost rodičů za poplatek. V této relaci vystoupila poslankyně KSČM, Hana Aulická Jírovcová.

Zbýlých 5 vydání pořadu bylo koncipováno jako předvolební debaty se dvěma kandidáty do Evropského parlamentu, přičemž kritéria výběru konkrétních kandidátů, kterým byl umožněn vstup do vysílání, nebyla specifikována. Na tato vysílání s předvolební dramaturgií se zaměří jak kvantitativní, tak kvalitativní část analýzy.

Tabulka č. 36: Hosté relevantních relací pořadu dle data vysílání (N = 7)

datum vysílání	hosté pořadu + jejich specifikace
26. 4. 2019	Milan Štěch, místopředseda senátu, ČSSD
	Lukáš Wagenknecht, senátor, Piráti
7. 5. 2019	Ivan David, lídr kandidátky SPD pro volby do Evropského parlamentu
	Jan Povýšil, kandidát hnutí ESO
9. 5. 2019	Alexandr Vondra, kandidát ODS
	Tomáš Zdechovský, europoslanec a kandidát KDU-ČSL
15. 5. 2019	Markéta Gregorová, kandidátka Pirátů do Evropského parlamentu
	Petr Štěpánek, kandidující na kandidátce Koalice STAN + TOP 09
16. 5. 2019	Pavel Telička, europoslanec a lídr kandidátky hnutí Hlas
	Kateřina Konečná, europoslankyně a lídryně kandidátky KSČM
20. 5. 2019	Vít Jedlička, europoslanec a lídr kandidátky Svobodní + RČ
	Daniela Vašátková, kandidátka ČSSD
23. 5. 2019	Hana Aulická Jírovcová, poslankyně KSČM
	Terezie Pemová, předsedkyně Národního institutu pro děti a rodinu

Mezi pozvanými kandidáty byli dva reprezentanti Pirátů, ČSSD a KSČM. Z tzv. velkých sněmovních stran nebyl pozván zástupce ANO. Naopak byly zastoupeny neparlamentní subjekty - Hlas, ESO a Svobodní + RČ (tab. 36). Jinými slovy vysílatel zvolil jiná výběrová kritéria, než je standardně zohledňovaná politická relevance či váha kandidujícího subjektu. Toto výběrové kritérium ale zůstalo pro diváky utajeno. Z analyzovaných pořadů explicitně neplyne, zda hnutí ANO pozvání svého reprezentanta odmítla, či zda jej redakce danému subjektu neadresovala. Pokud nastala druhá možnost, došlo k znevýhodnění hnutí ANO ve volební

kampani, což lze považovat za zvlášť citelné vzhledem k tomu, že se jednalo v daném čase o specializovaný volební formát.

Porovnáme-li vlastní přítomnost mluvčích v diskusi, vidíme rozdíly, které byly ale dány jejich odlišným komunikačním stylem, respektive aktivitou. Nelze tak hovořit o porušení vyváženosti ze strany moderátora. Ti v jednotlivých duelech adresovali svým respondentům stejný počet hlavních dotazů (tab. 39).

Tabulka č. 37: Stopáž promluv jednotlivých kandidátů a celková stopáž (N = 251)

kandidát / volební strana	stopáž debaty s účastí kandidáta	promluvy v odpovědích na dotazy moderátora		promluvy jako vlastní iniciativa mluvčích		celkový prostor věnovaný promluvám kandidáta	
		počet	stopáž	počet	stopáž	počet	stopáž
Jedlička Vít (Svobodní + RČ)	26 min 25 s	42	10 min 17 s	7	42 s	49	10 min 59 s
David Ivan (SPD)	26 min 33 s	37	11 min 4 s			37	11 min 4 s
Vondra Alexandr (ODS)	24 min 55 s	25	9 min 25 s	1	5 s	26	9 min 30 s
Konečná Kateřina (KSČM)	23 min 27 s	23	9 min 22 s			23	9 min 22 s
Zdechovský Tomáš (KDU-ČSL)	24 min 55 s	20	8 min 54 s	1	50 s	21	9 min 44 s
Štěpánek Petr (Koalice STAN+TOP 09)	30 min 15 s	20	7 min 14 s			20	7 min 14 s
Vašátková Daniela (ČSSD)	26 min 25 s	18	6 min 26 s	2	1 min 25 s	20	7 min 51 s
Povýšil Jan (ESO)	26 min 33 s	19	6 min 31 s			19	6 min 31 s
Gregorová Markéta (Piráti)	30 min 15 s	18	9 min 39 s			18	9 min 39 s
Telička Pavel (Hlas)	23 min 27 s	17	7 min 39 s	1	57 s	18	8 min 36 s
celkem		239	1 h 26 min 31 s	12	3 min 59 s	251	1 h 30 min 30 s

Přesnější informaci o moderaci duelů poskytují tabulky 38, 39, 40, které ukazují vlastní postavení „duelantů“ z pohledu strukturální rovnováhy položených dotazů. S výjimkou jednoho duelu lze konstatovat, že moderátoři postupovali korektně a poskytovali svým respondentům nejen srovnatelný prostor, ale srovnatelný byl i způsob jejich oslovení.

Tabulka č. 38: Stopáž promluv jednotlivých kandidátů a celková stopáž (N = 251) podle jednotlivých duelů

kandidát / volební strana	stopáž debaty s účastí kandidáta	promluvy v odpovědích na dotazy moderátora		promluvy jako vlastní iniciativa mluvčích		celkový prostor věnovaný promluvám kandidáta	
		počet	stopáž	počet	stopáž	počet	stopáž
Ivan David (SPD)	26 min 33 s	37	11 min 4 s			37	11 min 4 s
Jan Povýšil (ESO)	26 min 33 s	19	6 min 31 s			19	6 min 31 s
Alexandr Vondra (ODS)	24 min 55 s	25	9 min 25 s	1	5 s	26	9 min 30 s
Tomáš Zdechovský (KDU-ČSL)	24 min 55 s	20	8 min 54 s	1	50 s	21	9 min 44 s
Markéta Gregorová (Piráti)	30 min 15 s	18	9 min 39 s			18	9 min 39 s
Petr Štěpánek (Koalice STAN + TOP 09)	30 min 15 s	20	7 min 14 s			20	7 min 14 s
Pavel Telička (Hlas)	23 min 27 s	17	7 min 39 s	1	57 s	18	8 min 36 s
Kateřina Konečná (KSČM)	23 min 27 s	23	9 min 22 s			23	9 min 22 s
Vít Jedlička (Svobodní + RČ)	26 min 25 s	42	10 min 17 s	7	42 s	49	10 min 59 s
Daniela Vašátková (ČSSD)	26 min 25 s	18	6 min 26 s	2	1 min 25 s	20	7 min 51 s
celkem		239	1 h 26 min 31 s	12	3 min 59 s	251	1 h 30 min 30 s

Téměř dvojnásobný prostor poskytnutý I. Davidovi však nelze vysvětlit pouze vyšší komunikační zkušeností a sebevědomím zkušeného politika/psychiatra. Moderátorka zjevně ztratila kontrolu nad vyvažováním komunikačního podílu respondentů v diskusi a soustředila se zvláště na doplňující kritické dotazy reagující na často vyhýbavé odpovědi kandidáta SPD. Dalo by se říci, že tak byli poškozeni oba mluvčí. J. Povýšil slabou pozorností a z ní plynoucího dojmu slabosti či pasivity, I. David nadměrnou kritickou pozorností moderátora. Podobně nevyvážená byla moderace duelu mezi V. Jedličkou, který dostal o více než polovinu dotazů více než jeho soupeřka D. Vašátková. I zde vedla kritická pozornost vůči jednomu respondentovi ke konverzační nerovnováze.

Tabulka č. 39: Typ dotazů¹¹ (N = 239)

kandidát / volební strana	hlavní dotaz (počet)	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (počet)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (počet)	doplňovací dotaz (%)	celkem dotazů
Ivan David (SPD)	4	11 %	13	35 %	20	54 %	37
Jan Povýšil (ESO)	4	21 %	13	68 %	2	11 %	19
Alexandr Vondra (ODS)	6	24 %	16	64 %	3	12 %	25
Tomáš Zdechovský (KDU-ČSL)	6	30 %	13	65 %	1	5 %	20
Markéta Gregorová (Piráti)	5	28 %	10	56 %	3	17 %	18
Petr Štěpánek (Koalice STAN + TOP 09)	6	30 %	13	65 %	1	5 %	20
Pavel Telička (Hlas)	5	28 %	11	61 %	2	11 %	18
Kateřina Konečná (KSČM)	5	23 %	13	59 %	4	18 %	22
Vít Jedlička (Svobodní + RČ)	4	10 %	26	62 %	12	29 %	42
Daniela Vašátková (ČSSD)	5	28 %	8	44 %	5	28 %	18
celkem	50	21 %	136	57 %	53	22 %	239

Tabulka č.40: Valence dotazů (N = 239)

kandidát / volební strana	neutrální dotaz (počet)	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (počet)	vstřícní dotaz (%)	kritický dotaz (počet)	kritický dotaz (%)	celkem dotazů
Ivan David (SPD)	25	68 %			12	32 %	37
Jan Povýšil (ESO)	13	68 %			6	32 %	19
Alexandr Vondra (ODS)	25	100 %					25
Tomáš Zdechovský (KDU-ČSL)	20	100 %					20
Markéta Gregorová (Piráti)	14	78 %			4	22 %	18
Petr Štěpánek (Koalice STAN + TOP 09)	19	95 %			1	5 %	20
Pavel Telička (Hlas)	18	100 %					18
Kateřina Konečná (KSČM)	20	91 %			2	9 %	22
Vít Jedlička (Svobodní + RČ)	24	57 %			18	43 %	42
Daniela Vašátková (ČSSD)	12	67 %			6	33 %	18
celkem	190	79 %			49	21 %	239

Z pohledu zacílení převažovaly ve všech duelech věcné dotazy. Ani jedna moderace nesklouzla k bulvarizaci (tab. 41).

¹¹ Typologie dotazů: HLAVNÍ DOTAZ zadává tematický rámec, VEDLEJŠÍ DOTAZ rozvíjí téma nastolené hlavním dotazem a DOPLŇOVACÍ DOTAZ představuje výzvu k doplnění odpovědi.

Tabulka č. 41: Zacílení dotazů (N = 239)

kandidát / volební strana	ad hominem (počet)	ad hominem (%)	ad rem (počet)	ad rem (%)	celkem dotazů
Ivan David (SPD)			37	100 %	37
Jan Povýšil (ESO)	1	5 %	18	95 %	19
Alexandr Vondra (ODS)	1	4 %	24	96 %	25
Tomáš Zdechovský (KDU-ČSL)	2	10 %	18	90 %	20
Markéta Gregorová (Piráti)			18	100 %	18
Petr Štěpánek (Koalice STAN + TOP 09)			20	100 %	20
Pavel Telička (Hlas)			18	100 %	18
Kateřina Konečná (KSČM)			22	100 %	22
Vít Jedlička (Svobodní + RČ)			42	100 %	42
Daniela Vašátková (ČSSD)	1	6 %	17	94 %	18
celkem	5	2 %	234	98 %	239

3.1.8.1 Kvalitativní analýza profesních pochybení

Informační nepřipravenost a/nebo věcná nepřesnost

V rozhovoru s lídrem kandidátky SPD, Ivanem Davidem, se moderátorka dopustila vícero nepřesností, se kterými hosta konfrontovala. V souvislosti s jeho kandidaturou například položila následující dotaz:

Moderátorka: „Vy jste lídrem kandidátky, nebojíte se ale, že by vás mohl přeskočit sám lídr tohoto hnutí, který kandiduje z posledního místa?“

Ivan David: „No máte zastaralé informace, to už není pravda.“

Moderátorka: „Není pravda. Kandidaturu stáhl teda.“

Ivan David: „Ano.“ (7. 5. 2019, 5:53).

Moderátorka pracuje s nepřesnou informací o přestupu I. Davida z ČSSD do SPD.

Moderátorka: „Proč jste s jeho jménem spojil jméno svoje? Vy jste byl členem sociální demokracie, letos v lednu jste tedy přestoupil přímo do SPD, proč?“

Ivan David: „Není to pravda, že bych přestoupil, já jsem vystoupil ze sociální demokracie před třemi lety...“

Moderátorka: „Ale v lednu jste se tedy stal členem SPD?“

Ivan David: „V lednu nebo v únoru, já si to přesně nepamatuji... protože jsem byl osloven tedy vedením SPD čili z toho důvodu.“ (7. 5. 2019, 7:20).

V obou případech ale nejde o tak závažná pochybení, aby bylo možné hovořit o porušení Vysílacího zákona na základě poškození některého z kandidujících subjektů.

3.1.9 Evropská volba: volební studio

Seznam.cz TV odvysílala 24. 5. 2019 od 14.00 půlhodinový speciál, který tematizoval počátek volebního hlasování, které mělo rozhodnout o zastoupení politických sil v EP.

Pořad odpovídal žánru aktuální publicistiky a kombinoval živé reportážní vstupy se studiovou diskuzí. Ze studia moderoval diskusi P. Horký.

V pořadu vystupovali:

Filip Horký	redaktor Seznam.cz TV
Václav Dolejší	politický redaktor Seznam.cz TV
Jiří Hošek	zahraniční šéfkomentátor Seznam.cz TV
Jaroslav Gavenda	reportér Seznam.cz TV
Eva Krumpová	první místopředsedkyně Českého statistického úřadu
Martin Buchtík	ředitel společnosti STEM

Popsaná sestava respondentů a komunikační kanály, které dostali k dispozici, naznačují snahu tvůrců pořadu poskytnout vyvážený a věcný pohled na relativně vypjatou předvolební atmosféru.

Samotný komentovaný přenos ze startu voleb je nutno chápat ve smyslu Vysílacího zákona jako naplnění zpravodajské povinnosti, která sledovala veřejný zájem diváků získat, co nejkompletnější informace o významné společenské události.

Redakce zpravodajství Seznam.cz TV se rozhodla koncipovat pořad jako kombinaci základních zpravodajských informací o průběhu voleb a názorů komentátorů a sociologa. Postoje ani jednoho z těchto mluvčích nevykazovaly výrazný hodnotový spin ve smyslu podpory některého z kandidujících subjektů. Jinými slovy, základní studiové konverzační schéma respektovalo požadavek vyvážené diskuse vycházející ze správného předpokladu, že vyváženost v tomto smyslu znamená dynamickou rovnováhu, která sleduje „homeostatickou logiku“.

Korektní záměr Seznam.cz TV oprostít pořad od kandidujících subjektů se ale ne zcela vydařil. Nejen, že byla věnována unikátní pozornost předsedovi jednoho z kandidujících subjektů (hnutí ANO) při vlastním volebním aktu, ale především pořad pokryl brífing A. Babiše. Samozřejmě je třeba posuzovat celý volební den a je tudíž možné, že ostatní představitelé dostali prostor v dalším zpravodajství. Pokud ale máme posuzovat jen tento třicetiminutový blok, byl zjevně zvýhodněn jediný subjekt – hnutí ANO. Nijak nemohla tento *priming* hnutí ANO oslabit projekce eurolídrů kandidujících subjektů na studiovou plazmu. Skutečnost, že tito politici nedostali ani grafickou nominaci, jen umocňuje naznačenou nevyváženou reprezentaci kandidujících subjektů. Bylo tak porušeno nepsané pravidlo, že v den voleb již neplatí informační priorita pro členy vlády, zvláště pokud reprezentují kandidující subjekty a jejich aktivita přímo koresponduje s volebním aktem. Proto bývá po léta hlavní pozornost věnována prezidentovi, který by měl být minimálně z formálně-protokolárního hlediska v roli nezúčastněné, nadstranické figury.

Při detailnějším pohledu lze identifikovat v konverzačním schématu pořadu následující relativně autonomní subdiskurzy, které zformovaly v několika relativně autonomních lokacích prostřednictvím komunikačních kanálů:

- A/ „živá“ audiovizuální komunikace s respondenty ze studia,
- B/ „živý“ přenos z volební místnosti, Průhonice,
- C/ „živý“ přenos z brífingu A. Babiše, Průhonice,
- D/ živý rozhovor z Českého statistického úřadu,
- E/ studiový backgroundový přehled významných protivládních protestů.

AD A/

První studiový blok zarámoval moderátor korektně věcně relevantní otázkou, která skutečně představovala jedno z hlavních celounijních dilemat týkající se osudu tradičních stran: *„udrží v EP alespoň většinu“. (...) „Cítíme ve všech zemích – a někde je to více hlasité, někde méně – volání po nějakém rozpadu a strany, které označujeme za populistické či extrémistické, ve všech zemích rostou a pravděpodobně budou skokanem těchto voleb. U nás tento proud představuje SPD Tomio Okamury“.*

Problematická ale byla dominantní pozornost věnovaná v komentářích hnutí ANO. Skeptické prognózy V. Dolejšího ohledně osudu hnutí ANO měly charakter mechanismu negativního sebenaplnujícího proroctví. *„Jestli Andrej Babiš tím, že chodil nakupovat do supermarketů, jak on říká, „nekvalitní potraviny,“ tak jestli tímto dostane svoje příznivce k volbám, ale já osobně o tom trochu pochybuji.“*

I v případě rozhovoru s komentátorem J. Hoškem se Horký vrací k předsedovi hnutí ANO, respektive k jeho hodnocení EU/EP (13:50-20:17).

Rozhovor s posledním respondentem, ředitelem společnosti STEM zabývající se výzkumem veřejného mínění, M. Buchtíkem proběhl ve věcně korektní rovině bez jakýchkoliv de/favorizací kandidujících subjektů (20:55-25:30).

Vizuální kontext rozhovorů tvořila obrazová smyčka představující eurolídry jednotlivých stran bez jejich grafické identifikace.

P. Horký řídil diskusi jako celek i dílčí rozhovory bez jakýchkoliv konverzačních faulů, jeho otázky vykazovaly dobrou přípravu a korektně zarámoval diskusi, aniž by deklaroval sympatii/antipatii k některému z kandidujících subjektů.

AD B+C/

Přenos premiéra jako „prvního voliče“ a následný brífing (03:55 do 06:02). Otázky novinářů a odpovědi předsedy hnutí ANO ale již nebyly odvysílány.

AD/ D

Rozhovor s Evou Kroupovou, první místopředsedkyní Českého statistického úřadu (09:25- 13:40), informace o sčítání a vyhlášení výsledků.

AD/ E

Reportér Seznam.cz TV referuje o zájmu voličů. Vedle nejednoznačných informací připomíná reportér, že Andrej Babiš přišel volit se svou manželkou hned po otevření volební místnosti. De facto tak připomíná opakovaně, že do EP kandiduje hnutí ANO a poskytuje tak poněkud omezené „stranické/kandidátské menu.“ (25:34-26:54).

AD/ F

Backgroundový příspěvek rekapitulující volby v roce 2014.

3.1.10 Evropská volba: diskuse

Druhý formát, který pod označením Evropská volba odvysílala Seznam.cz TV, představovaly tři debaty s různými typově odlišnými respondenty. Dvě z nich (s celebritami a eurolídry) byly podrobeny analýze. Diskuze moderoval Filip Horký a Tereza Willoughby.

3.1.11 Evropská volba: Slavní

První z debat s podtitulem „Slavní“ definoval vysílatel jako „politicky nepolitickou debatu, jaká se v Česku zatím nevedla.“ Diskutujícími byly známé osobnosti, které vybraly politické strany jako své reprezentanty. Debata proběhla 29. 4. 2019 ve 20:30 a trvala 60 minut. Pořad moderovala Tereza Willoughby.

Tabulka č. 42: Hosté pořadu Evropská volba ze dne 29. 4. 2019 + subjekty, které zastupují

hosté pořadu	zastupovaná strana
Radim Uzel, sexuolog	KSČM
Šimon Ornest, kapelník The Tap Tap	koalice STAN + TOP 09
Filip Remunda, dokumentarista	Piráti

Do pořadu byli dle slov moderátorky pozváni i sympatizanti hnutí ANO a ODS, kteří však nedorazili, protože strany nikoho nevybraly. Rozdíly uvedené v tabulce 43 neindikují nevyvážený přístup moderátorky, ale jsou výsledkem odlišného komunikačního stylu mluvčích.

Tabulka č. 43: Stopáž promluv jednotlivých hostů a celková stopáž (N = 45)

host / zastupovaná strana	promluvy v odpovědích na dotazy moderátora		promluvy jako vlastní iniciativa mluvčích		celkový prostor věnovaný promluvám kandidáta	
	počet	stopáž	počet	Stopáž	počet	stopáž
Radim Uzel (KSČM)	12	10 min 45 s	8	3 min 21 s	20	14 min 6 s
Filip Remunda (Piráti)	12	17 min 35 s	1	1 min 49 s	13	19 min 24 s
Šimon Ornest (Koalice STAN + TOP 09)	7	10 min 53 s	5	2 min 7 s	12	13 min 0 s
celkem	31	39 min 13 s	14	7 min 17 s	45	46 min 30 s

Na celý formát je třeba pohlížet primárně jako na zábavnou show, ve které nešlo o vážný programový či hodnotový střet. Proto nejsou podstatné rozdíly v počtu položených hlavních dotazů, ale spíše nulový počet dotazů kritických. Nejpodstatnější byla skutečnost, že v debatě nedocházelo k poškozování obrazu ani kandidujících subjektů ani jejich představitelů (tab. 44, 45, 46).

Tabulka č. 44: Typ dotazů¹² (N = 31)

host / zastupovaná strana	hlavní dotaz (počet)	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (počet)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (počet)	doplňovací dotaz (%)	celkem dotazů
Filip Remunda (Piráti)	8	67 %	2	17 %	2	17 %	12
Radim Uzel (KSČM)	4	33 %	6	50 %	2	17 %	12
Šimon Ornest (Koalice STAN + TOP 09)	6	86 %	1	14 %			7
celkem	18	58 %	9	29 %	4	13 %	31

Tabulka č. 45: Valence dotazů (N = 31)

host / zastupovaná strana	neutrální dotaz (počet)	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (počet)	vstřícní dotaz (%)	kritický dotaz (počet)	kritický dotaz (%)	celkem dotazů
Filip Remunda (Piráti)	12	100 %					12
Radim Uzel (KSČM)	12	100 %					12
Šimon Ornest (Koalice STAN + TOP 09)	7	100 %					7
celkem	31	100 %					31

Tabulka č. 46: Zacílení dotazů (N = 31)

host / zastupovaná strana	ad hominem (počet)	ad hominem (%)	ad rem (počet)	ad rem (%)	celkem dotazů
Filip Remunda (Piráti)	1	8 %	11	92 %	12
Radim Uzel (KSČM)	2	17 %	10	83 %	12
Šimon Ornest (Koalice STAN + TOP 09)	1	14 %	6	86 %	7
celkem	4	13 %	27	87 %	31

3.1.12 Evropská volba: Hlavní

Druhá z analyzovaných debat s podtitulem „Hlavní“ představila vybrané lídry kandidátek politických stran a hnutí. Diskusi moderoval Filip Horký a byla odvysílána 15. 5. 2019 ve 20:30 s hodinovou stopáží (63 minut). Debatu vytvořila Seznam.cz TV ve spolupráci s Institutem pro evropskou politiku Europeum.

Jak ukazuje tabulka 47, do diskuse byli pozváni tři lídři kandidátek do EP a jeden kandidát. Seznam.cz TV pravidla výběru kandidujících subjektů ani respondentů nevedl. Diváci tak mohli vycházet z mylné představy, že pozvané subjekty představují nejrelevantnější uchazeče o pozici v EP. Z pohledu principu vyváženého přístupu kandidujících subjektů do vysílání lze uvedenou dramaturgii interpretovat jako zvýhodnění pozvaných, resp. znevýhodnění nepozvaných relevantních (sněmovních) subjektů.

¹² Typologie dotazů: HLAVNÍ DOTAZ zadává tematický rámec, VEDLEJŠÍ DOTAZ rozvíjí téma nastolené hlavním dotazem a DOPLŇOVACÍ DOTAZ představuje výzvu k doplnění odpovědi.

Tabulka č. 47: Hosté pořadu

hosté pořadu	Afiliace
Dita Charanzová	lídryně kandidátky hnutí ANO
Pavel Poc	lídr kandidátky ČSSD
Evžen Tošenovský	druhý na kandidátce ODS
Marcel Kolaja	lídr kandidátky Pirátů

Jak ukazují tabulky 48, 49, 50, 51, jakkoliv byla D. Charanzová slyšet nejméně, nelze tuto skutečnost interpretovat jako důsledek defavorizační, resp. záměrně znevýhodňující strategie moderátora. Ten položil D. Charanzové nejvyšší počet dotazů, ale její komunikační styl byl úspornější a také více respektoval moderátorův timing. Distribuce dotazů podle jejich typů byla realizována rovnoměrně. Ty dotazy, které byly šité na míru pro konkrétní respondenty, vycházely z věcně provedené rešerše a přesně akcentovaly potenciální problémové otázky. Jejich vazba na eurounijní agendu, ale nebyla zcela přesvědčivě zdůvodněna. Tento úrok od eurounijní problematiky se dotýkal všech respondentů. Dotazy adresované respondentům z publika akcentovaly relevantní eurounijní agendu a byly tak adekvátněji tematicky zacíleny než úvodní dotazy moderátora. Míra jejich polemičnosti poskytla respondentům srovnatelné východisko k širší argumentaci. Z pohledu Vysílacího zákona tak nelze hovořit o jeho porušení, resp. porušení principu objektivní a vyvážené moderace.

Tabulka č. 48: Stopáž promluv jednotlivých hostů a celková stopáž (N = 76)

kandidát / volební strana	promluvy v odpovědích na dotazy moderátora		promluvy jako vlastní iniciativa mluvčích		celkový prostor věnovaný promluvám kandidáta	
	počet	Stopáž	počet	stopáž	počet	stopáž
Dita Charanzová (ANO)	21	7 min 5 s			21	7 min 5 s
Pavel Poc (ČSSD)	20	11 min 16 s			20	11 min 16 s
Marcel Kolaja (Piráti)	18	10 min 58 s	1	1 min 16 s	19	12 min 14 s
Evžen Tošenovský (ODS)	15	8 min 53 s	1	2 min 12 s	16	11 min 5 s
celkem	74	38 min 12 s	2	3 min 28 s	76	41 min 40 s

Tabulka č. 49: Typ dotazů¹³ (N = 74)

kandidát / volební strana	hlavní dotaz (počet)	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (počet)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (počet)	doplňovací dotaz (%)	celkem dotazů
Dita Charanzová (ANO)	12	57 %	1	5 %	8	38 %	21
Pavel Poc (ČSSD)	12	60 %			8	40 %	20
Marcel Kolaja (Piráti)	11	61 %	1	6 %	6	33 %	18
Evžen Tošenovský (ODS)	11	73 %	1	7 %	3	20 %	15
celkem	46	62 %	3	4 %	25	34 %	74

¹³ Typologie dotazů: HLAVNÍ DOTAZ zadává tematický rámec, VEDLEJŠÍ DOTAZ rozvíjí téma nastolené hlavním dotazem a DOPLŇOVACÍ DOTAZ představuje výzvu k doplnění odpovědi.

Tabulka č. 50: Valence dotazů (N = 74)

kandidát / volební strana	neutrální dotaz (počet)	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (počet)	vstřícní dotaz (%)	kritický dotaz (počet)	kritický dotaz (%)	celkem dotazů
Dita Charanzová (ANO)	18	86 %			3	14 %	21
Pavel Poc (ČSSD)	19	95 %			1	5 %	20
Marcel Kolaja (Piráti)	18	100 %					18
Evžen Tošenovský (ODS)	14	93 %			1	7 %	15
celkem	69	93 %			5	7 %	74

Tabulka č. 51: Zacílení dotazů (N = 74)

kandidát / volební strana	ad hominem (počet)	ad hominem (%)	ad rem (počet)	ad rem (%)	celkem dotazů
Charanzová Dita			21	100 %	21
Poc Pavel			20	100 %	20
Kolaja Marcel			18	100 %	18
Tošenovský Evžen	1	7 %	14	93 %	15
celkem	1	1 %	73	99 %	74

3.1.12.1 Kvalitativní analýza profesních pochybení

Analýza neidentifikovala žádná profesní pochybení, která by byla v rozporu s Vysílacím zákonem.

4. HLAVNÍ ZÁVĚRY

Cílem analýzy bylo odpovědět na otázku, zda vybrané pořady Seznam.cz TV respektovaly ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Výše uvedená analýza poskytuje datové podklady a východiska, která by měla posloužit RRTV k rozhodnutí, zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování.

Dle zadání měla analýza poskytnout odpovědi na tři základní okruhy otázek:

- I. **Byly z pohledu frekvenční analýzy reprezentovány kandidující subjekty vyváženě?**
- II. **Byl obraz politických stran, respektive jejich představitelů výsledkem objektivní, nestranné editoriaální praxe?**
- III. **Do jakých interpretačních rámců vkládaly vybrané stanice, programy a pořady kandidující subjekty, a to zvláště v optice jejich de/favorizace?**

III. 1. Jakým způsobem reprezentovaly sledované zpravodajské a publicistické pořady kandidující subjekty, respektive docházelo v kvalitativní rovině k poškozování a nebo naopak podpoře jejich mediálního obrazu?

III. 2. V čem spočívala kvalitativní dimenze případné de/favorizace kandidujících subjektů?

IV. 3. Jaké atributy kandidujících subjektů zvýznamňovala analyzovaná média, pokud bylo možné hovořit o jejich de/favorizaci?

Nejdříve ale provedeme shrnutí zjištění týkajících se zpravodajsko-publicistických pořadů a diskusních formátů.

Zpravodajsko-publicistické pořady

Agenda voleb do EP byla ve Večerních zprávách, Reportérech Seznamu, Sněmovní 4, Šťastném pondělí, Záhadách JK a Důvěře v českou justici zastoupena s různou mírou intenzity. Pouze v případě Večerních zpráv můžeme hovořit o systematictější pozornosti věnované eurounijní agendě. Samotná volební agenda nebyla rozvíjena kontinuálně a pokrytí voleb do EP se nepřiblížilo definici silné agendy.

Dominovaly reference tematizující hnutí ANO (35 %), což odpovídá nejen jeho nejvyšší agendotvornosti, ale více méně i jeho politické síle ve sněmovně. Z celkového vysílacího času, který byl poskytnut všem kandidujícím subjektům, „komunikovali“ představitelé koalice ANO+ČSSD téměř polovinu. Uvedená časová disproporce mezi koaličními subjekty a opozicí

byla dána primárně vyšší agendotvorností vládních stran. Večerní zprávy plnily povinnost zprostředkovat klíčová vládní témata a jejich nositele.

Podíl negativních valencí odpovídal rámcově absolutnímu počtu příspěvků o daných subjektech. Výjimku představoval pouze vysoký podíl negativních referencí adresovaný ve Večerních zprávách SPD (47 %) a KSČM (32 %). Negativita byla v obou případech důsledkem situačního vnitropolitického kontextu. Nejednalo se o vyfabrikované, umělé kauzy, ale o témata intenzivně pokrývaná i ostatními médii (návštěva poslance Ondráčka na Krymu, demonstrace SPD proti Evropské unii v Praze, na které se objevily nacistické a rasistické symboly a projevy, a také vztah SPD k dezinformátorům).

Z kvalitativního hlediska se vyskytly ve Večerních zprávách dílčí nedostatky, které se dotýkaly negativně mediálního obrazu některých politických aktérů, kteří nedostali prostor k obhajobě. Uvedené defavorizační postupy byly zvláště přítomny v subformátu pořadu *Den očima*. Z analyzovaného materiálu explicitně neplyne, zda jejich vyjádření bylo odmítnuto, či zda nebylo redakcí požadováno (viz. kap. 3.1.1.5).

V případě zbývajících publicistických pořadů: Reportéři Seznamu, Sněmovní 4, Šťastné pondělí, Záhady Josefa Klímy tematizovaly problematiku EU a voleb do EP okrajově nebo vůbec. Lze tak jen upozornit na následující dílčí skutečnosti: Pořad Sněmovní 4 sice naplnil povinnost zprostředkovat klíčová politická témata a jejich nositele, aniž by výrazně defavorizoval přítomné relevantní kandidující subjekty, za problematickou však lze považovat absenci mluvčích ČSSD a SPD. Obecně nízké referenční frekvence pořadu ale nezakládají konstatování o porušení vyváženosti.

Problematictější je hodnocení pořadu Šťastné pondělí, ve kterém se vyskytovalo dehonestující, urážlivé označování aktérů s defavorizujícími dopady. Rozhodující pro posouzení uvedeného pořadu je jeho formát a žánr. Vysílací zákon v tomto ohledu nespécifikuje hranici, za kterou lze uvažovat o porušení „fairness faktoru“ v pořadech definovaných jako *politická satira*. Obecně ale platí, že by se žádné mediální komunikáty neměly hanlivým způsobem dotýkat důstojnosti dotčených subjektů.

Speciální zpravodajsko-publicistickou roli hrál pořad Důvěra v českou justici, který de facto netematizoval problematiku voleb do EP ani eurounijní agendu. V tomto smyslu je jeho analýza z pohledu zadání irelevantní. Je ale pochopitelné, že uvedený přenos z demonstrace představoval nepřehlédnutelný prvek volební kampaně, který měl z pohledu vyváženosti a objektivitě lehce negativně návodný rámeček pracující v neprospěch hnutí ANO.

Diskusní pořady

Agenda voleb do EP byla ve Výzvě, Duelu, Evropské volbě (volební studio, diskuse) zastoupena intenzivně. Jednalo se de facto o tematické volební pořady.

Výzva se vyhnula návodnému pro/proti eurounijnímu rámování, ale absenci reprezentantů některých kandidujících nejrelevantnějších (sněmovních) subjektů lze chápat jako jejich znevýhodnění.

V Duelu bylo možné zachytit rozdíly v poskytnutém prostoru respondentům. Ty ale byly primárně dány jejich odlišným komunikačním stylem, respektive aktivitou. Nelze tak hovořit o porušení vyváženosti ze strany moderátora. To ale neplatí pro téměř dvojnásobný prostor poskytnutý I. Davidovi, který nelze vysvětlit pouze vyšší komunikační zkušeností a sebevědomím zkušeného politika/psychiatra. Moderátorka zde zjevně ztratila kontrolu nad vyvažováním komunikačního podílu respondentů v diskusi. Z pohledu průběhu diskuse jako celku lze konstatovat porušení principu vyvážené moderace.

Speciální pořad Evropská volba – volební studio je v podobě komentovaného přenosu ze startu volební kampaně nutno chápat ve smyslu Vysílacího zákona jako naplnění zpravodajské povinnosti, která sledovala veřejný zájem diváků získat co nejkompletnější informace o významné společenské události. Problematické ale bylo otevřené zvýhodnění hnutí ANO oproti všem kandidujícím subjektům. Unikátní, nikým nekonfrontovanou pozornost věnovanou A. Babišovi, jak při volebním aktu, tak jeho následujícímu brífingu, lze považovat za silné zvýhodnění daného subjektu a jeho předsedy na počátku voleb. V tomto smyslu došlo k porušení Vysílacího zákona, resp. principu vyváženého přístupu do vysílání.

Evropská volba v diskusním formátu nenesla vážné nedostatky. Nedochovalo k poškozování obrazu ani kandidujících subjektů ani jejich představitelů. Problematické bylo pozvání čtyř lídrů kandidátek do EP. Seznam.cz pravidla výběru kandidujících subjektů ani respondentů nevedla. Z pohledu principu vyváženého přístupu kandidujících subjektů do vysílání lze uvedenou dramaturgii interpretovat jako znevýhodnění ostatních relevantních (sněmovních) subjektů.

Celkově tak lze konstatovat, že z kvantitativního hlediska je podstatné, že nejintenzivnějšího referenčního pokrytí relevantních kandidujících subjektů se dostalo vládně koaličním stranám, které opanovaly zvláště mimovolební agendu a přitahovaly oprávněně vyšší pozornost svou vyšší agendotvorností. Jinými slovy, časová disproporce mezi koaličními subjekty a opozicí byla dána primárně vyšší agendotvorností vládních stran. Analyzované pořady tak naplnily povinnost zprostředkovat klíčová vládní témata a jejich nositele, přičemž respektovaly základní reprezentační proporce odrážející politickou váhu zvláště vládních subjektů.

Vzhledem k tomu, že reference o volbách měly nízkou četnost a diferencovaly kandidující subjekty jen velmi málo, nelze hovořit o porušení zákona, resp. o obsahové vyváženosti.

Z hlediska kvalitativních kritérií nedávaly analyzované pořady výraznější favorizační či defavorizační spin zpravodajským, publicistickým ani diskusním komunikátům. Vyskytovaly se jen dílčí formální nedostatky a méně závažná pochybení, kladoucí spíše otázku po etických hranicích některých publicistických žánrů (Šťastné pondělí). Nedomníváme se ovšem, že by některé z těchto pochybení mělo potenciál narušit objektivní a vyvážený přístup ke kandidujícím subjektům.

Vzhledem k výše popsaným nedostatkům při nevyváženém a netransparentním výběru respondentů a defavorizující praxi v některých publicistických pořadech, nelze konstatovat, že vysílatel zcela naplnil kritéria profesní žurnalistické objektivity a vyváženosti v dikci zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání.

5. LITERATURA

- Abercrombie, N., Hill, S. & Turner, B. (1980) *The Dominant Ideology Thesis*. London: Georg Allen and Unwin.
- Ang, I.: Between reality and fiction. In: *Watching Dallas. Soap opera and melodramatic imagination*. Routledge 1985, pp. 13-50.
- Bacher, J. (2002) *Cluster Analysis*. Norimberk: University Erlangen-Nuremberg. (online) Cit. 28. 4. 2013. Dostupné z: <http://www.clusteranalyse.net/sonstiges/zaspringseminar2002/lecturenotes.pdf>.
- Bateson, G. (1954) 2006 'A Theory of Play and Fantasy' in K. Salen & E. Zimmerman (Eds.) *The Game Design Reader*, (pp. 314-328). Cambridge, London: The MIT Press. (online) Cit. 3. 5. 2013. Dostupné z: http://sashabarab.com/syllabi/games_learning/bateson.pdf.
- Benoit, W.L. (2007) *Communication in Political Campaigns*. New York: Peter Lang.
- Benoit, W.L. & Airne, D. (2005) 'A Functional Analysis of American Vice Presidential Debates', *Argumentation and Advocacy* 41: 225-236.
- Benoit, W.L. & Harthcock, A. (1999) 'Functions of the Great Debates: Acclaims, Attacks, and Defenses in the 1960 Presidential Debates', *Communication Monographs* 66: 341-357.
- Benoit, W.L. & Klyukovski, A.A. (2006) 'A Functional Analysis of 2004 Ukrainian Presidential Debates', *Argumentation* 20: 209-225.
- Benoit, W.L. & Sheafer, T. (2006) 'Functional Theory and Political Discourse: Televised Debates in Israel and the United States', *Journalism & Mass Communication Quarterly* 83(2): 281-297.
- Benoit, W.L., Wen, W.-C., & Yu, T.-H. (2007) 'A Functional Analysis of 2004 Taiwanese Political Debates', *Asian Journal of Communication* 17(1): 24-39.
- Brosius a Kepplinger (1990) The Agenda-Setting Function of Television News: Static and Dynamic Views. *Communication Research*. Volume: 17 issue: 2, page(s): 183-211.
- Carragee KM (1993) A critical evaluation of debates examining the media hegemony thesis.
- Clayman, S. & Heritage, J. (2002) *The news interview: journalists and public figures on the air*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dayan, D. & Katz, E. (1992) *Media events: The Live Broadcasting of History*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Ekron Z (2008) A critical and functional analysis of the mirror metaphor with reference to the media's responsibility towards society. *Global Media Journal-African Edition* 2(1): 80-87.
- John Eldridge (Ed.) *Getting the Message: News, Truth and Power* (Routledge, 1993)
- John Eldridge (Ed.) *News Content, Language and Visuals: Glasgow University Media Reader (Communication and Society)*, (Paperback), Routledge, 1995.
- Entman, R. M. (1989) *Democracy without citizens: Media and the decay of American politics*. Oxford University Press on Demand.
- Entman, R. M. (1993) 'Framing: Toward clarification of a fractured paradigm', *Journal of Communication* 43 (4): 51 – 58.
- Focus (2013) Analýza předvolebního vysílání – parlamentní volby.
- Focus (2014) Analýza předvolebního vysílání – volby do EP.
- Focus (2015) Analýza předvolebního vysílání – volby do obecních zastupitelstev a do senátu.
- Focus (2016) Mediální reprezentace ukrajinské krize - analýza objektivit a vyváženosti

- vybraných pořadů odvysíláných ČRo v období od 1. 1. do 30. 10. 2015.
- Focus (2017) Analýza vysílání ČRo k senátním a krajským volbám 2016 - analýza objektivitvy vyváženosti vybraných pořadů ČRo věnovaných senátním a krajským volbám 2016.
  - Foster, S. (2010) *Political communication*. Edinburg University Press. 72
  - Freedman P and Goldstein K (1999) Measuring media exposure and the effects of negative campaign ads. *American Journal of Political Science* 43(4):1189–1208.
  - James J. Gibson: *The ecological approach to visual perception*. Boston: Houghton Mifflin, 1979.
  - Gitlin, T. (2003) *The Whole World is Watching: Mass Media in the Making and Unmaking of the New Left*. Berkeley: University of California Press.
  - Goffman, E. (1974) *Frame analysis*. Lebanon, NH: University Press of New England.
  - Graber, D. A. (1984) *Processing the News: How People Tame the Information Tide*. New York: Longman.
  - Gripsrud, J. (1995): *The Dynasty Years*. ĠLondon, Routledge.
  - Groeling T (2013) Media bias by the numbers: challenges and opportunities in the empirical study of partisan news. *Annual Review of Political Science* 16: 129–151.
  - Haug, M., Koppang, H. & Svennevig, J. (2010) ‘Moderator Bias in Television Coverage of an Election Campaign with no Political Advertising’, *Nordicom Review* 31 (2): 79-94.
  - Horwitz RB (2005) On media concentration and the diversity question. *The Information Society* 21(3): 181–204.
  - Hutchby, I. (2006) *Media Talk: Conversation Analysis and the Study of Broadcasting*. Glasgow: Open University Press.
  - Isotalus, P. (2001) ‘Presidential Campaigning in Finland’, *World Communication*, 30(2): 5-23.
  - Isotalus, P. (2009) ‘Agreement and Disagreement in Focus: A Cultural Perspective on Televised Election debates’, in R. Wilkins & P. Isotalus (Eds.) *Speech Culture in Finland*, (pp.191-208). Lanham, LD: University Press of America.
  - Isotalus, P. & Aarnio, E. (2006) ‘A Model of Televised Election Discussion: The Finnish Multi-party System Perspective’, *Javnost-The Public* 13: 61-71.
  - Iyengar, S., Kinder, D. R. (2010) *News that matters: television and American opinion* Chicago: University of Chicago Press.
  - Kahneman, D., Tversky, A. (1984) ‘Choice, values, and frames’, *American Psychologist*, 39: 341 – 350.
  - Karppinen K (2013) *Rethinking Media Pluralism*. New York: Fordham University Press.
  - Karppinen K (2007) Making a difference to media pluralism: a critique of the pluralistic consensus in European media policy. In: Cammaerts B and Carpentier N (eds) *Reclaiming the Media: Communication Rights and Democratic Media Roles*. Bristol: Intellect Books, pp. 9–30.
  - Krippendorff, K. (2004) *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Los Angeles, London: Sage.
  - Kronick, J. C. (1997) ‘Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat.’ *Sociologický časopis* 33(1): 57-67.
  - Lee, C. & Benoit, W.L. (2005) ‘A Functional Analysis of the 2002 Korea Presidential Debates’, *Asian Journal of Communication*, 15: 115-132.

- Lengauer, Guenther & Esser, Frank & Berganza, Rosa. (2012). Negativity in political news: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*. 13. 179-202.
- Levinson, S. C. (1983) *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Manheim, J.B. & Albritton, R.B. (1984) 'Changing National Images: International Public Relations and Media Agenda Setting', *The American Political Science Review*, 78 (3): 641-657.
- Matthes, J., Kohring, M. (2008) 'The Content Analysis of Media Frames: Toward Improving Reliability and Validity', *Journal of Communication* 58 (2): 258 – 279.
- McKinney, M.S. & Carlin, D. B. (2004) 'Political Campaign Debates', in L.L. Kaid (Ed.) *Handbook of Political Communication Research* (pp. 203-234). Mahwah: Lawrence Erlbaum.
- Mooi, E., Sarstedt, M. (2011) 'Cluster Analysis', in *A Concise Guide to Market Research. The Process, Data, and Methods Using IBM SPSS Statistics* (pp. 237 – 284). Berlin, Heidelberg: Springer 73.
- Berlin Heidelberg. (online) Cit. 28. 4. 2013. Dostupné z: <http://www.springerlink.com/index/10.1007/978-3-642-12541-6>.
- Neuendorf, K. A. (2009) Reliability for content analysis. In A. B. Jordan, D. Kunkel, J. Manganello & M. Fishbein (Eds.) *Media messages and public health: A decisions approach to content analysis* (pp. 67-87). New York: Routledge.
- Neuendorf, K. A. (2002) *The Content Analysis Guidebook*. Thousand Oaks: Sage.
- Neuendorf, K. A., & Skalski, P. D. (2009) Quantitative content analysis and the measurement of collective identity. In R. Abdelal, Y. M. Herrera, A. I. Johnston & R. McDermott (Eds.), *Measuring identity: A guide for social scientists* (pp. 203-236). Cambridge: Cambridge University Press.
- Moran, A.: The Pie and Crust: Television Program Formats. In: Allen, R., Hill, A.: *The Television Studies Reader*. Routledge, 2004, pp. 258-266.
- Greg Philo (Ed.) *Industry, Economy, War and Politics: Glasgow University Media Reader: 2 (Communication and Society)* (Paperback), Routledge, 1995.
- Strömbäck, J., R. Negrine, D. N. Hopmann, C. Jalali, R. Berganza, G.U.H. Seeber, J. Volek, B. Dobek, J. Mykkänen, M. Maier, B. Marinella & A. Seceleanu (2012) 'Sourcing the News: Comparing Source Use and Media Framing of the 2009 EP Elections', *Journal of Political Marketing*, 17 (2): 1-23.
- Strömbäck, J., R. Negrine, D.N. Hopmann, M. Maier, R. Berganza, J. Volek, B. Dobek-Ostrowska, J. Mykkänen, A. F. Roncarolo (2011) The Mediatization And Framing Of European Parliamentary Elections Campaigns. In M. Maier, J. Strömbäck & L. Kaid (Eds.), *Political Communication In European Parliamentary Elections* (pp. 161-175). England/USA: Ashgate Publishing Limited.
- STRÖMBÄCK, Jesper, Ralph NEGRINE, David Nicolas HOPMANN, Michaela MAIER, Rosa BERGANZA, Jaromír VOLEK, Bogusława DOBEK-OSTROWSKA, Juri MYKKÄNEN a Franca RONCAROLO. The Mediatization and Framing of European Parliamentary Elections Campaigns. In Michaela Maier, Jesper Strömbäck and Linda Kaid (eds). *Political Communication in European Parliamentary Elections*. I. England/USA: Ashgate Publishing Limited, 2011. s. 161-175, 14 s.

- Tan, P.-N., M. Steinbach, V. Kumar (2006) Cluster Analysis: Basic Concepts and Algorithms. In *Introduction to data mining*. Boston, MA: Addison-Wesley. (online) Cit. 28. 4. 2013. Dostupné z: <http://wwwusers.cs.umn.edu/~kumar/dmbook/ch8.pdf>.
- URBÁNIKOVÁ, Marína a Jaromír VOLEK. Prezidentské volby ve vysílání ČRo 1 Analýza objektivit a vyváženosti vybraných pořadů odvysílaných ČRo 1 Radiožurnál mezi 15.12. 2012 a 26.1. 2013. Praha, Rada ČRo: Český rozhlas, Praha., 2013. 134 s
- Marína URBÁNIKOVÁ a Jaromír VOLEK: Between Europeanization and De-Europeanization. A Comparative Content Analysis of the EU Agenda in the Pre-election Czech Quality Press. In XXII World Congress of Political Science, Madrid, Spain. 2012.
- Van Gorp, B. (2005) 'Where is the Frame?: Victims and Intruders in the Belgian Press Coverage of the Asylum Issue', *European Journal of Communication* 20 (4): 484 – 507.
- VOLEK, Jaromír a Marína URBÁNIKOVÁ. *Čeští novináři v komparativní perspektivě*. Praha: Academia, 2017. 386 s. Společnost, sv. 18. ISBN 978-80-200-2699-6.
- Volek, J. (2013) 'Mediální obraz ve volební kampani: první prezidentská volba v médiích jako ritualizované (melo)drama o hledání aristokrata plebejce'. In: *Media a společnost*. Praha.
- Volek, J. (2010) Czech Journalists After the Collapse of the Old Media System: Looking for New Professional Self-Image. In *B. Dobek-Ostrowska, M. Głowacki, K. Jakubowicz, M. Sükösd (Eds.): Comparative Media Systems. European and Global Perspectives* (pp. 171-194). Budapest: Central European University Press.
- Volek, J. (2000) Analýza diskusních pořadů pro RRTV ČR. Brno: FSS MU.
- VOLEK, Jaromír. Mediální obraz ve volební kampani. Prezidentská volba v médiích jako ritualizované (melo)drama o hledání aristokrata plebejce. In *Média a společnost*. Praha: Fokoláre, Pontes., 2013. s. 5-18, 14 s.
- Volek, Jaromír. Czech Journalists After the Collapse of the Old Media System: Looking for New Professional Self-Image. In Bogusława Dobek-Ostrowska Michał Głowacki Karol Jakubowicz Miklós Sükösd: *Comparative Media Systems. European and Global Perspectives*. I. Budapest: Central European University Press, 2010. s. 171-194, 23 s.
- Volek, Jaromír. Objektivita a vyváženost hlavních diskusních pořadů (V pravé poledne, Sedmička, Partie). In: *Zpráva o stavu vysílání a činnosti RRTV ČR*. Praha: Rada České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání, 2000. 22 s. Výroční zpráva RRTV.
- Woods J (2007) Democracy and the press: a comparative analysis of pluralism in the international print media. *The Social Science Journal* 44(2): 213–230.
- Vreese, C. H. De. (2005) 'News framing: Theory and typology', *Information Design Journal* 13 (1): 51 – 62.
- Westerstahl, J. (1983) 'Objective News Reporting', *Communication research* 10 (3): 403-424.

Přijatá usnesení a shrnutí dalšího vývoje

Usnesení přijatá dne 10. března 2020 (zasedání Rady č. 5/2020):

- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se seznámila s analýzou zpravodajských a publicistických pořadů odvysílaných na programu Seznam.cz TV provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o. v období před volbami do Evropského parlamentu v roce 2019.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., sídlem Radlická 3294/10, Smíchov, 150 00 Praha 5, o podání vysvětlení, podle jakého klíče byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu 2019 do jednotlivých vydání pořadu Výzva, vysílaných ve dnech 26. 4. 2019, 30. 4. 2019, 7. 5. 2019, 10. 5. 2019, 15. 5. 2019 a 22. 5. 2019 na programu Seznam.cz TV. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., sídlem Radlická 3294/10, Smíchov, 150 00 Praha 5, o podání vysvětlení, podle jakého klíče byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu 2019 do jednotlivých vydání pořadu Duel vysílaných ve dnech 26. 4. 2019, 7. 5. 2019, 9. 5. 2019, 15. 5. 2019, 16. 5. 2019, 20. 5. 2019 a 23. 5. 2019 v čase od 13:00 hodin na programu Seznam.cz TV. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., sídlem Radlická 3294/10, Smíchov, 150 00 Praha 5, o podání vysvětlení, podle jakého klíče byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu 2019 do pořadu Evropská volba: hlavní, vysílaného dne 15. 5. 2019 v čase od 20:30 na programu Seznam.cz TV. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.

Usnesení přijatá dne 26. května 2020 (zasedání Rady č. 10/2020):

- Rada se seznámila s podaným vysvětlením provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., sídlem Radlická 3294/10, Smíchov, 150 00 Praha 5, podle jakého klíče byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu 2019 do pořadu Evropská volba: hlavní, vysílaného dne 15. 5. 2019 v čase od 20:30 na programu Seznam.cz TV.

- Rada se seznámila s podaným vysvětlením provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., sídlem Radlická 3294/10, Smíchov, 150 00 Praha 5, podle jakého klíče byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu 2019 do jednotlivých vydání pořadu Duel vysílaných ve dnech 26. 4. 2019, 7. 5. 2019, 9. 5. 2019, 15. 5. 2019, 16. 5. 2019, 20. 5. 2019 a 23. 5. 2019 v čase od 13:00 hodin na programu Seznam.cz TV.
- Rada se seznámila s podaným vysvětlením provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o., sídlem Radlická 3294/10, Smíchov, 150 00 Praha 5, podle jakého klíče byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu 2019 do jednotlivých vydání pořadu Výzva, vysílaných ve dnech 26. 4. 2019, 30. 4. 2019, 7. 5. 2019, 10. 5. 2019, 15. 5. 2019 a 22. 5. 2019 na programu Seznam.cz TV.

Předložená analýza zaznamenala několik aspektů vysílání, jejichž zpracování mohlo být z hlediska naplňování zásad objektivit a vyváženosti ve vztahu k volbám do Evropského parlamentu problematické.

Provozovatel na programu Seznam.cz TV odvysílal pořad Evropská volba: hlavní. Mezi pozvanými kandidáty byli pouze zástupci ČSSD, ANO, ODS a Pirátů. V pořadu přitom nebyla objasněna kritéria pro výběr těchto kandidujících představitelů politických uskupení. S ohledem na tyto skutečnosti Rada rozhodla vyzvat provozovatele k podání vysvětlení, podle jakého klíče byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu 2019 do pořadu Evropská volba: hlavní, vysílaného dne 15. května 2019 v čase od 20:30 hodin na programu Seznam.cz TV.

Dle vyjádření provozovatele byli do pořadu pozváni na základě předvolebních průzkumů dva zástupci vládních subjektů (v té době byly ve vládě zastoupeny tři politické subjekty: ČSSD, ANO a KDU-ČSL) a dva zástupci opozice, přičemž klíč pro výběr těchto hostů byl utvořen na základě předvolebních průzkumů. Z veřejně dostupných předvolebních průzkumů skutečně vyplynulo, že z opozičních stran měla největší volební potenciál ODS a následně Piráti (dle průzkumu agentury CVVM).

Z hlediska transparentnosti by bylo ze strany provozovatele vhodné, aby kritéria pro výběr hostů uvedl již v samotném pořadu a nevznikaly tak pochybnosti ohledně srovnatelného přístupu k jednotlivým kandidujícím subjektům. Provozovatel selhal zejména tím, že divákům adekvátně nevysvětlil, podle jakých kritérií pozval čtyři vybrané politické subjekty. Z podaného vysvětlení však plyne, že výběr konkrétních účinkujících v pořadu byl založen na předvolebních průzkumech. Fakt, že k předvolební diskusi provozovatel přizval právě a pouze dva zástupce vládní koalice a dva zástupce opozice je redakčním rozhodnutím, které samo o sobě nelze považovat za projev nevyváženosti.

Provozovatel dále ve sledovaném období odvysílal na programu Seznam.cz TV několik vydání pořadu Duel. Mezi pozvanými kandidáty byli dva reprezentanti Pirátů, ČSSD a KSČM, dále pak jeden zástupce ODS, SPD a koalice STAN a TOP 09. Z parlamentních stran tedy chyběl zástupce hnutí ANO. Naopak prostor dostaly neparlamentní subjekty – Hlas, ESO a Svobodní + RČ. Výběrová kritéria hostů nebyla objasněna. I v tomto případě Rada rozhodla vyzvat provozovatele k podání vysvětlení, a to podle jakého klíče byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu 2019 do jednotlivých vydání pořadu Duel vysílaných ve dnech 26. 4. 2019, 7. 5. 2019, 9. 5. 2019, 15. 5. 2019, 16. 5. 2019, 20. 5. 2019 a 23. 5. 2019 v čase od 13:00 hodin na programu Seznam.cz TV.

Dle provozovatele byli do pořadu pozváni zástupci všech subjektů, které měly podle tehdejších předvolebních průzkumů reálnou šanci ve volbách uspět. Reálné složení hostů pak bylo ovlivněno možností a ochotou pozvaných zástupců zúčastnit se pořadu. Do pořadu byl pozván i zástupce či zástupci hnutí ANO, avšak pořadu se odmítli zúčastnit. V takovém případě by ale ze strany provozovatele bylo – stejně jako v předchozím případě – vhodné, aby tuto skutečnost v rámci pořadu uvedl a zamezil tak pochybnostem ohledně případného znevýhodnění kandidujícího subjektu v předvolebním vysílání.

S ohledem na skutečnost, že dle provozovatele byly klíčem pro výběr hostů předvolební průzkumy a k účasti v pořadu byly pozvány veškeré relevantní subjekty, tedy i hnutí ANO, nebylo prokázáno, že by provozovatel cíleně zamezil hnutí ANO k účasti v pořadu a dopustil se tak porušení zákona.

Provozovatel dále ve sledovaném období odvysílal na programu Seznam.cz TV několik vydání pořadu Výzva. V pořadu dostali prostor pouze politici tří sněmovních subjektů (ČSSD; ANO a Piráti). Výběrová kritéria hostů přitom nebyla v debatách objasněna a nebylo tedy zřejmé, na základě jakého klíče byli jednotliví představitelé politických uskupení do pořadu zváni. I v tomto případě Rada rozhodla vyzvat provozovatele k podání vysvětlení, a to podle jakého klíče byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení kandidujících ve volbách do Evropského parlamentu 2019 do jednotlivých vydání pořadu Výzva, vysílaných ve dnech 26. 4. 2019, 30. 4. 2019, 7. 5. 2019, 10. 5. 2019, 15. 5. 2019 a 22. 5. 2019 na programu Seznam.cz TV.

Dle provozovatele nebyl pořad Výzva nikdy koncipován jako předvolební pořad ani pořad související s volbami do Evropského parlamentu. Je-li však publicistický pořad vysílán v období několika týdnů před volbami a je-li v něm reprezentován subjekt kandidující v daných volbách, pak takový pořad bezpochyby vstupuje do volební soutěže. Jakkoliv nejde o formát, který se výlučně zaměřuje na rozhovory s politiky, měl by v horké fázi volební kampaně respektovat princip rovného a vyváženého přístupu relevantním subjektům. Jejich opominutí totiž může před diváky vyvolávat dojem jejich nižší relevance ve srovnání se subjekty, které byly medializovány.

Provozovatel dále uvedl, že do pořadu byly v oblasti politického života zvány „*osoby reprezentující veškeré subjekty s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě a subjekty, které podle tehdejších předvolebních průzkumů měly reálnou šanci ve volbách uspět*“. Některé subjekty však dle provozovatele možnosti účasti v pořadu nevyužily.

Tvrzení provozovatele, že hosté byli do pořadu zváni dle předvolebních průzkumů, je však v určitém rozporu s jeho předchozím tvrzením, že příprava pořadu nijak nereflektuje konání voleb. V tomto ohledu působí dramaturgie provozovatele poněkud nekoncepčně a nahodile.

Otázkou však je, zda tato nejasnost dokládá možné porušení zásad objektivit a vyváženosti. Z pohledu zákona je nezbytné posoudit, zda lze argumentačně doložit snahu provozovatele defavorizovat určité politické subjekty v předvolebním období. Cílená defavorizace se zpravidla projevuje ve dvou rovinách – v záměrném upozaďování subjektu tím, že je minimalizována jeho mediální reprezentace (jeho zástupci nejsou zváni do relevantních pořadů) a jeho poškozování prostřednictvím manipulativních komunikačních technik (tyto techniky jsou odhalovány kvalitativní mediální analýzou).

V daném kontextu je však třeba konstatovat, že volební analýza agentury Focus poukázala pouze na nesrovnalosti související s reprezentací některých politických subjektů v monitorovaných pořadech. Konkrétně v souvislosti s pořady Výzva upozornila na neodůvodněnou reprezentaci pouhých tří sněmovních subjektů, která by mohla signalizovat defavorizaci ostatních subjektů, kterým nebyl poskytnut obdobný mediální prostor. Zde je ale nutno dát za pravdu provozovateli, který argumentuje

tím, že v další řadě, žánrově podobných pořadů, Duel, byly zdánlivě zvýhodněny, resp. znevýhodněny jiné politické subjekty, tudíž zde není důkaz jakési účelovosti či systematickosti. Ilustrovat to lze na hnutí ANO, které by v případě pořadu Výzva bylo subjektem zvýhodněným, ovšem v případě pořadu Duel naopak znevýhodněným. Tento rozpor svědčí spíše o nedůslednosti editoriaální politiky provozovatele, než o porušování zákona o vysílání. Opět platí, že řešením by byla efektivně nastavená editoriaální pravidla.